

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Bu gün
güclü maqnit
qasırğası
başlayır -
necə
qorunaq...**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14-15 oktyabr 2017-ci il Şənbə № 211 (6825) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İqtidar-müxalifət dialoqu yenidən gündəmə gəldi

Seçki ilində partiyaların bloku formalaşa bilər
yazısı səh.9-da

Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri oktyabrın 16-da Cenevrədə görüşəcək

yazısı səh.2-də

“İran-ABŞ münasibətlərinin gərginləşməsi Azərbaycanın önəmini artıracaq” - ekspert

yazısı səh.10-da

Hüseyn Abdullayev və Rəsul Quliyevin prezidentlik iddiaları - qanun nə deyir?

yazısı səh.4-də

Azərbaycanda kredit borcunu ödəməyənlərin cəzası yüngülləşdirilir

yazısı səh.12-də

“AŞ PA daxili prosedur qaydalarını pozub” - ekspert

yazısı səh.2-də

Ölkədə internet fəlakəti - problem niyə çözülmür...

yazısı səh.3-də

Azərbaycandan Londona qatarla getmək mümkün olacaq

yazısı səh.7-də

DYP-nin nömrələrlə bağlı müraciəti qalmaqal yaratdı

yazısı səh.12-də

Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması: Qarabağ nizamlanması da yaxınlaşır mı?

yazısı səh.11-də

Azərbaycan işğalçının cənub müttəfiqini ondan uzaqlaşdırır

BAKIDAN İRƏVANA NÖVBƏTİ STRATEJİ ZƏRBƏ

Azərbaycan İranın yeni neft kəmərinin investorlarından biri ola bilər - mühüm gəlişmə; rəsmi Tehran ölkəmizin yatırımlarına ümid edir; Rusiya, İran və Azərbaycan prezidentlərinin 1 noyabr Tehran görüşü ərəfəsində İrəvanın daha bir “qorxulu rəyası” çin olacaq...

yazısı səh.8-də

**Söyün Sadıqov Putinin göstərişi ilə
Ukraynadakı separatçılara dəstək verir - şokiddia**

Məşhur azərbaycanlı biznesmen adının separatçılıqda hallanmasından danışmaq istəmədi; “Olarmı Ukrayna ilə bağlı suala cavab verməyim?” yazısı səh.6-da

Musa Quliyev:
“Yoxlamaların dayandırılması yoxlayıcı qurumlara keyfiyyətə nəzarəti arxa plana keçirmək üçün əsas vermir”

yazısı səh.13-də

Mətanət Əzizova:
“Çexiyadakı azərbaycanlı uşağı müəllim döyməyib, valideynləri döyüb ki, sığınacaq alsınlar”

yazısı səh.13-də

Eldar Namazov:
“Azərbaycan Avropada Almaniya, Britaniya, Fransa, İtaliyadan sonra ən böyük dövlətə çevrilə bilər”

yazısı səh.5-də

Prezidentin sərəncamı ilə energetika naziri təyin olunan Pərviz Şahbazov oktyabrın 13-də qurumun kollektivinə təqdim olub. Onu kollektivə Azərbaycan Prezidentinin İqtisadi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Əsədov təqdim edib.

“Yeni Müsavat” Energetika Nazirliyinin saytına istinadən xəbər verir ki, SOCAR prezidenti Rövnəq Abdullayev, “Azərenerji” prezidenti Etibar Pirverdiyev, “Azərişiq” sədri Baba Rzayev, “Azərikimya” İstehsalat Birliyi Müşahidə Şurasının sədri Muxtar Babayev və “Azəriqaz” İstehsalat Birliyinin baş direktoru Əkbər Hacıyevdən də qatıldığı tədbirdə P.Şahbazov çıxış edib. Yeni nazir ölkə başçısının ona göstərdiyi yüksək etimada görə təşəkkürünü bildirib, qarşıya qoyulan vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəyini qeyd edib.

P.Şahbazov həmçinin Azərbaycan Neft Akademiyasının məzunu olması, diplomatiya sahəsindəki 20 ildən artıq fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verərək, bu müddət ərzində xaricdə Azərbaycanın enerji siyasətinin həyata keçirilməsində yaxından iştirak etdiyini bildirdi.

Onu da qeyd edək ki, indiyədək Energetika Nazirliyi heç də həmişə ictimai diqqət mərkəzində olan qurumlardan olmayıb. Hətta ictimaiyyətdə bu qurumun nazirlik statusunu mərhum nazir Natiq Əliyevə görə saxlandığına dair rəy də formalaşmışdı. Əksəriyyət onun vəfatından sonra nazirliyin ləğv olacağını gözləyirdi.

Əsasnaməsində Energetika Nazirliyinə kifayət qədər geniş və əhəmiyyətli səlahiyyət və vəzifələr nəzərdə tutulur. Belə ki, sənədlə qurum yanacaq-energetika sahəsində dövlət siyasətini və tənzimlənməsini həyata keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanıdır. Ayrı-ayrı enerjidaşıyıcıların istehsalının və istehlakının proqnoz göstəricilərini hazırlayır, onları aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanlarına təqdim edir və bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərdə iştirak edir; Azərbaycan Respublikasının yanacaq-enerji balansını tərtib edir və aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə onun yerinə yetirilməsi, aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanları və müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən dövlət müəssisələri ilə birlikdə əhalinin və iqtisadiyyatın enerjidaşıyıcılarına olan tələbatının daha dolğun ödənilməsinə təmin etmək üçün tədbirlər görür.

Energetika Nazirliyi həmçinin müvafiq sahədə fəaliyyət

Yeni nazir kollektivinə təqdim olundu

Pərviz Şahbazov göstərilən etimadı doğruldacağını deyib

yət göstərən dövlət müəssisələrinə ayrılan büdcə vəsaiti, kreditlər, qrantlar və digər maliyyə vəsaitlərindən təyinatı üzrə səmərəli istifadə olunmasını təmin edir, həmin dövlət müəssisələri tərəfindən dövlət zəmanəti ilə alınmış kreditlərin vaxtında qaytarılmasının təmin edilməsində iştirak edir, həmin müəssisələrin hər il üzrə gəlir və xərclər smetalarını razılaşdırır və onların icrasına nəzarətə həyata keçirir. Nazirliyin ən əhəmiyyətli vəzifələrindən biri isə prezidentin tapşırıqlarına əsasən, karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatın pay bölgüsü və ya digər şərtlərə uyğun işlənməsi barədə sazişlərin layihələrini hazırlamaq, bu sazişlər üzrə danışıqlar aparmaq, onları müəyyən olunmuş qaydada imzalaması, bağlanmış sazişlərin həyata keçirilməsinə nəzarət etməkdir.

Belə bir şəraitdə yeni nazirin fəaliyyətindən hansı gözləntilər var? P.Şahbazov qurumun fəaliyyətini canlandırmaq üçün nələrə diqqət yetirməlidir?

Energetika sahəsi üzrə mütəxəssis, Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şabanın sözlərinə görə, bu qurumun ilk rəhbəri aktivliyi ilə seçilməyib: “Onun dövlət müşavirələrində belə çıxışlarını xatırlamıram. İkincisi, onun nazirliyi nə ilə yadda qaldı? Nazirlik SOCAR-ın binasında yerləşməklə “səsi-sorağı” eşidilməyən bir qu-

rum kimi fəaliyyətdə oldu. Nazirliyin Hökumət Evinə köçməsi və ona SOCAR-ın eks-prezidenti Natiq Əliyevin 11 ildən artıq rəhbərlik etməsi bu qurumun tanıtımını deyirdim ki, xeyli gücləndirdi. Natiq Əliyev hətta hökumətin iclaslarında ümumən enerji sektorunda vəziyyətə dair hesabatlarla da çıxış edirdi. Bundan əlavə, biz müşahidə etdik ki, xaricdən gələn hökumət nümayəndə heyətlərinin Energetika Nazirliyində görüşləri epizodik xarakter daşımır. Həmçinin energetika naziri enerji sahəsi ilə bağlı əməkdaşlıq məsələlərində Azərbaycanı təmsil edir və sair. Bu nazirlik tərkibində Alternativ Enerji Agentliyinin yaranması isə onun yeni çağırışlarda rolunun artırılmasına atılan addım idi.”

Bütün bunlarla yanaşı, mərkəz rəhbəri deyir ki, ümumilikdə Energetika Nazirliyinə cəmiyyətdə bugünkü baxışın “portfelsiz nazir” təsirindən uzağa getmir: “Bu da səbəbsiz deyil. Cəmiyyət və biznes hiss edəndə ki, hansısa nazirlik bu və ya digər sahədə nəyəyə təsir imkanlarına malikdir, onda başlayır ona adekvat hörmətlə yanaşmağa. Bu nazirlik hələ özünün hesabatlarını açıqlayıb ortaya qoya bilmir ki, ölkənin yanacaq bazasında vəziyyət necədir, satılan hər litr yanacaqdan dövlətə nə qədər vergi daxil

olur, yanacaqoldurma məntəqələri nə qədər qazanırlar və istehsalçının payına nə qədər düşür. Hesab edirik ki, cəmiyyət üçün mütəmadi anlaşıqlı formada məlumatlar açıqlanmalıdır. Bundan əlavə, cəmiyyət heç zaman müşahidə etməyib ki, Energetika Nazirliyi “Azərenerji”, “Azərişiq”, SOCAR kimi dövlət monopolistlərinin fəaliyyəti ilə bağlı özünün mövqeyini bildirsən, yəni il ərzində hökumətin bu qurumlar üzərinə qoyulan plan və tapşırıqları nə qədər yerinə yetirilib və sair. Yəni SOCAR və digərlərinin vəzifəsi özlərinin audit olunmuş hesabatlarını saytlarına qanunla nəzərdə tutulmuş zamanda yerləşdirməkdirsə, Energetika Nazirliyinin vəzifəsi onları cəmiyyətə anlaşıqlı şəkildə təqdim etmək və əyər-əskiyyəti göstərməkdir. Çünki həmin hesabatlar elə mürekkəb şəkildə tərtib edilir ki, ali iqtisadi təhsili olanlar belə onlardan yararlanmaqda çətinlik çəkirlər. Mən ötən illərin təcrübəsindən çıxış edərək bunları deyirəm və yeni nazirə öz işlərində uğurlar dilənlə yanaşı, bir təklifim də budur ki, gəlin elə edək ki, Azərbaycanın Energetika Nazirliyinin saytına daxil olarkən heç bir Xəzəryanı ölkədən nə informativ, nə baza-məlumat, nə də faydalılıqına görə geri qaldığını müşahidə etməyək.”

□ DÜNYA

Ölkədə internet fəlakəti - problem niyə çözülmür...

Provayderlər məsələni ört-basdır edir, səlahiyyətli qurumlar isə susur

Bir neçə gündür ölkədə internet problemi yaşanır. Sosial şəbəkələrdə insanların şikayətlərindən belə aydın olur ki, problem bütün internet provayderlərində özünü göstərir. Lakin əlaqə saxladığımız provayder şirkətlər iddia edirlər ki, onların fəaliyyətində heç bir dayanma və ya hər hansı bir nasazlıq yoxdur.

Ötən ayın 29-da saat 15:00 radələrində ölkənin internet təminatında və milli resursların fəaliyyətində fasilə yaranmışdı. Lakin Azərbaycanın qlobal internet şəbəkəsinə əlaqəsini təmin edən milli operator- “Delta-Telekom” bununla bağlı hər hansı açıqlama vermədi. Elə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi də nədənsə susma mövqeyi tutub.

2016-cı ilin noyabr ayında “Delta-Telekom”-un Data Mərkəzinin əsas kabellərinin birində tüstüləmə baş vermişdi. Bu hadisədən sonra ölkədə bir neçə dəqiqəlik internet xaosu yaşandı. Problemin sonradan aradan qaldırıldığı bildirilsə də, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi bu gün də ölkə ərazisində internet problemi aktuallığını itirmir.

Bir məsələ də var ki, internetdə problem yaşansa da, istifadəçi yüksək sürət üçün ödədiyi pulun müqabilində saatlarla aşağı sürətli internetlə təmin olunsun da bunun qarşılığında şikayət edəcəyi yer yoxdur. İstifadəçi hüquqları kobud şəkildə pozulur. Ayın əvvəlindən tarifi uyğun olaraq istifadəçidən ödəniş tələb edən provayderlər, istifadəçini tarifi qeyd olunan sürətdə uyğun internetlə təmin etməyib. Gün ərzində internetin kəsilməsi, sürətin zəifləməsi isə tarifi bitmə tarixinə təsir etmir. Məsələn üçün 30 günlük limitsiz internet tarifi sonuncu gün provayder tərəfindən dayandırılır. İstifadəçidən yenidən internet almaq üçün təkrar ödəniş etmək tələb olunur. Ancaq sürətdə problem yənə də qalır.

İnternet provayderlərindən birində çalışan, lakin adının çəkilməsini istəməyən şəxsdən aldığımız məlumata görə, son zamanlar ölkədə internet probleminin yaşanmasının səbəbi “Bakinternet”in həddindən artıq yüklənməsidir. Mənbə bildirir ki, özəl şirkətlərin xidməti məhdudlaşdırılır. Səbəb isə “Bakinternet”in daha çox qazanc əldə etməsidir: “Lakin qurğular köhnə olduğu üçün yüklənməni qaldırmaq çətinləşir. Bunun üçün də internetdə problemlər yaşanır. Problemi aradan qaldırmaq üçün qurğular yenilənməlidir. Bu istiqamətdə hazırda işlər aparılır. Ancaq əsas çıxış yolu özəl provayderlərin də bazarda normal fəaliyyətini təmin etməkdir”.

Həmçinin qeyd olunur ki, problemin yaranmasına səbəb “Delta Telekom”da paylama nöqtəsində alternativ yaradılmayıb. Ona görə də hansısa qəza baş verən zaman ya internet bəzən kəsilib, ya da sürəti aşağı düşür. Ölkəyə internetin 80 faizini “Delta-Telekom”, 20 faizini isə “Azartelekom” verir.

Bildirilir ki, əslində “Delta-Telekom”un paylayıcı nöqtəsi bir deyil, iki olmalıdır. Onlar şəhərin müxtəlif yerlərində quraşdırılmalı və bir-biri ilə əlaqələndirilməlidir. Lakin hələ də belə bir sistem mövcud deyil.

İnternet Forumunun prezidenti Osman Gündüz xəbərlər.az saytında yazdığı məqalədə bildirib ki, internet probleminin yaşanmasına əsas səbəbi nazirliyin İKT sektorundakı uğursuz tənzimləmələridir: “Ölkənin mobil və telekommunikasiya sektorunda, internet sahəsində ciddi problemlər yaşanır. Artıq rabitənin, internetin dayanıqlılığı ilə bağlı yaranan problemlər adı hala çevrilib. Düşünürəm ki, problemin köklü səbəbləri əsasən İKT sektorundakı tənzimləmə ilə bağlıdır. Son dövrlərdə baş verənlər və müşahidələrimiz göstərir ki, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tənzimləmə ilə bağlı, qayda-qanunların icrası və nəzarətlə bağlı sektorda təsirli addımlar atmaq istəmir və ya bunu bacarmır. Elə hey çalışır ki, nəşə özü xidmət göstərsin, özünün dövlət provayderləri və operatorlarının xətti ilə bazarı əldə saxlasın, aqressiv və konservativ bir siyasət yürüdür”.

O.Gündüz vəziyyətdən çıxış yolu kimi təklif edib ki, hökumət İKT sektorunda rəqabəti gücləndirmək, bu sektorda inkişafı təmin etmək üçün ciddi addımlar atmalıdır: “Özəl operatorlar və provayderlər üçün dövlətə məxsus rabitə resurslarından, kabel-kanal sistemindən bərabər əsaslarla istifadə imkanları yaradılmalıdır. Mobil bazara yeni operatorların cəlb edilməsi üçün tender elan olunmalıdır”.

□ ƏLİ RAİS

99 il əvvəlki viza məsələsi

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Ermenilər Bakı ilə Avropa təsisatları arasındakı qarşılıqlı münasibətlər münasibətlərdir. Düşməni düşünür ki, Qərbi Azərbaycan haqda sanksiya qərarları qəbul edəcək və bütün bunlar Ermənistanla qarşı qəbul olunmuş 4 qətnaməni tamam unuduracaq...

Bu yandan da Qərb təsisatları sıraya düzülüb: AŞPA bir günə 2 qətnamə qəbul etdi, Helsinki Komissiyası da hazırlaşır, ABŞ Konqresi də. Biri də ayın sonunadək vaxt verib... Bir az dərinləndirib düşünəndə iqtidar təmsilçilərinin "baş verənlərdə ermənilərin və ermənipərəstlərin əli var" arqumentini bölüşməyə bilmirsən. Birdən-birə nə baş verdi ki?

Qısaca son günlərə ekskurs edək: Azərbaycan prezidenti Avropa İttifaqı səfərlərini qəbul edir, çox açıq müzakirələr gedir və elə ordaca deyir ki, Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmaq fikri yoxdur. Üstəlik, dövlət başçısı bəyan edir ki, Şərqi Tərəfdaşlığının Brüssel Zirvəsində şəxsən iştirak edəcək. Görüş qarşılıqlı anlaşma şəraitində bitir, amma 7 gün sonra (!) Avropa Şurası Azərbaycana qarşı qətnamə qəbul edir.

Səbəb? Azərbaycan-Avropa İttifaqı əməkdaşlığını istəməyənlərdir təfriqəni salanlar! Deməli, Azərbaycana təzyiq edən xarici dairələr heç də bu məmləkətin halına yanib da, mövcud strategiyayı seçməyiblər, məqsəd başqaqdır.

Azərbaycan hakimiyyəti prinsipial olaraq Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq seçimini edəndən sonra Avropanın digər institutundan qətnamə atəsinə məruz qalması heç cür anlaşılacaq deyil. Guya o qurumlar bununla məşhur məbuslara yaxşılıqı etmiş oldular? Əksinə, vəziyyəti bir az da dramatikləşdirdilər.

Budur, Azərbaycan hakimiyyətini dəstəkləyən bəzi şəxslər Qərbi bəzi təzyiqlərinin qarşılıqlı Azərbaycanın Rusiyaya üz tuta biləcəyinə eymam vurur. Bu cür sonluğun olmaması üçün əminəm ki, həbsdəki məbuslarımız daha artıq cəza çəkməyə belə hazırdır, çünki söhbət dövlətimizə təhdiddən gedir.

Bəli, Avropa Şurasından kənarlaşmış, Qərbi sanksiyasına məruz qalmış Rusiya "tək" darıxır, Azərbaycanı yanında görmək istəyir. Ermənistan üçün də Avropa qurumlarında Azərbaycansız iştirak etmək, tribunalardan işğalına bəraət qazandıрмаq şansı göydəndüşmə olardı. O qədər fürsətcildirlər ki, hətta Almaniyada kitab yarmarkasında qondarma "böyük Ermənistan" iddiasını əks etdirən xəritə asmağa fürsət tapırlar.

Azərbaycana qarşı sərt mexanizmlər dövlət başçısının BMT tribunasında Sərkisyanı cinayətkar adlandırmasından, işğalçı Ermənistanla növbəti aprel xəbərdarlığı etməsindən sonra işə salınıb. İqtidar bəhanədir, Azərbaycanı cəzalandırmaq istəyirlər. O gün AŞ təmsilçisi Ermənistanı "nümünə" adlandırmışdı, 2008-ci ilin 1 martında erməniləri qırıb hakimiyyəti qəsb edən Sərkisyanın ölkəsini. Hələ işğal bir yana qalsın...

Üstəlik, Aİ səfərləri ilə müzakirələrdə "Şərqi Tərəfdaşlığı Zirvə görüşü zamanı bizim gözləntimiz ondan ibarətdir ki, postsovet məkanında mövcud olan bütün münaqişələrə münasibətdə Avropa Komissiyası tərəfindən vahid yanaşma nümayiş etdirilsin" - xəbərdarlığını edəndən sonra. Deməli, məsələ Qarabağın başındadır. Başımızı qatıb Qarabağı almaq istəyirlər...

Qərb BMT-nin 4 qətnaməsini yerinə yetirməyən Ermənistanı cəzalandırmaq əvəzinə, Azərbaycanı sanksiya ilə hədələyir. Absurddur. Amma realıqdır. Bizim babalar bunları 99 il əvvəl tanıdılar, Azərbaycan torpağında yaradılmış Ermənistanın nümayəndə heyəti Versal Sülh konfransında iştirak etməkdən ötrü Parisə aylar öncə getdiyi halda, Topçubaşovun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan heyəti hələ İstanbulda Avropadan viza gözləyirdi. O zaman da neftimizi sevdilər, özümüzü yox. Məntiqlə Bakı ilə 2050-ci ilədək neft müqaviləsi imzalayanlar bizi müdafiə etməliydilər, erməni yox...

Bir azdan Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu da istismara verilecək. Ermənistan BTC-nin ardınca növbəti nəhəng layihədən kənar qalmasını sinirə bilmir. Hətta gözləyir ki, Gürcüstan ona xəttə qoşulmaq şansı verəcək. Azərbaycan çox məsələlərdə irəli getdi, Ermənistanla hələ Qarabağda ölənlərini sayır. Bir gün gələcək meyitlərini götürüb qaçmağa belə vaxtları olmayacaq. O günün gələcəyini erməni də bilir, himayəçisi də.

Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığını İrəvan heç istəmir. Çünki bu payız Avropa Birliyi ilə saziş imzalayacaqdı, Rusiyanın "kəbin kağızı" imkan vermədi. Düşməni istəyir Azərbaycanı da kənar qalsın. Görün hansı durum yaranıb ki, erməni rəsmilər "Bakı Avrasiya Birliyinə üzvlük üçün müraciət etsə, buna qarşı olacağıq" deyirlər. Bizi "ofsayd" da saxlamağın yolu... Qərbdən təzyiqlərin artması, Bakının Avropadan üz çevirib şimala yön almasından keçir. O halda təbii ki, Rusiya Ermənistanı dəstəkləyəcək, təklənməli Azərbaycanı yox. Hələ heç nə itirilməyib, Azərbaycan hakimiyyəti daha tədbirli tərpənilib düşmənin bütün planlarını alt-üst edə bilər. Avropa bizə yenə də viza vermək istəmir. Amma çalışıb almaq lazımdır...

Azərbaycan hakimiyyətinin xaricdə mühacir həyatı yaşayan Hüseyin Abdullayev 2018-ci ilin prezident seçkisinə namizəd olacağını bəyan edib. 2012-ci ildən Almaniyada mühacir həyatı yaşayan keçmiş deputat bununla bağlı öz feysbuk profilində status paylaşılıb. Həmin statusda yazılır ki, o, gələcək il Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkilərində öz namizədliyini irəli sürmək niyyətindədir.

Hüseyin Abdullayev yazır ki, onun bu qərara gəlməsi Bakıdakı bir çox qüvvələri ciddi şəkildə narahat edəcək və onlar tərəfindən şəxsinə qarşı yönəlmiş qarayaxma təbliğatlarına start veriləcək:

"Bəribaşdan həm onlara, həm də uzun illər onlarla işbirliyində olan bəzi saxta və cib müxalifət funksionerlərinə bəyan edirəm ki, onların heç bir avantürası məni öz yolumdan və doğma xalqıma xidmət etmək arzusunun çəkəndirə bilməz. Önemli olan millətimizin istəyi və qərandır... Vətənə xidmət ən böyük ibadətdir".

Daha sonra H.Abdullayev prezident seçiləcəyi təqdirdə görcəyi işlərdən yazıb.

Qeyd edək ki, H.Abdullayevdən bir həftə öncə 1996-cı ildən ABŞ-da mühacir həyatı yaşayan sabiq spiker Rəsul Quliyev də seçkidə namizədliyini irəli sürmək niyyətində olduğunu bəyan edib.

Qeyd etdiyimiz kimi, həm Rəsul Quliyev, həm də Hüseyin Abdullayev uzun müddətdir Azərbaycanda yaşamırlar. Konstitusiyaya 18 yaş tamam olmuş vətəndaşın prezident, parlament və bələdiyyə seçkilərində namizədliyini irəli sürmək hüququ verir. Ancaq bəzi istisna və məhdudiyətlər də qanunvericilikdə əksini tapıb. Seçki hüququ ilə bağlı məhdudlaşdırıcı hallar Azərbaycan Konstitusiyasının 56-cı, 85-ci, 100-cü maddələri ilə və Seçki Məcəlləsinin 13-cü maddəsi ilə müəyyən edilir. Maddə 13.3-də bildirilir ki, Azərbaycan Konstitusiyasının 56-cı maddəsinin III hissəsinə, 85-ci və 100-cü maddələrinə uyğun olaraq, aşağıdakı şəxslərin Milli Məclisin deputatı, prezident, bələdiyyə üzvü seçilmək hüququ-passiv seçki hüququ yoxdur:

13.3.1. məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökümü ilə azadlıqdan məhrum etmə yerlərində cəza çəkən şəxslər;

13.3.2. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 15.4-15.5-ci maddələrində nəzərdə tutulan cinayətlərə görə məhkum olunmuş şəxslər;

13.3.3. ikili vətəndaşlığı olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları;

13.3.4. xarici dövlətlər qarşısında öhdəlikləri olan Azərbaycan Respublikası

dövlətdə yaşayır. Hüseyin Abdullayev isə 2012-ci ildən Azərbaycanda yaşamır. Gələcək il onun ölkə xaricində yaşamasının müddəti 6 il olacaq. 5 ildən artıq müddətdə ölkə xaricində yaşamaları seçki komissiyalarının onların müraciətinə mənfi cavab

hər bir vətəndaşın maraqlarına cavab verir. Ölkənin müstəqilliyi möhkəmlənib, iş yerlərinin sayı çoxalıb, insanlar özlərini güvənli və təhlükəsiz hiss etməyə başlayıblar. Bu baxımdan kimlərsə prezidentliyə namizədliyini irəli sürməsi bizi maraqlandırır. Biz öz namizədliyimizin qalıb gələcəyinə inanırıq və bu baxımdan digərlərinin namizəd irəli sürüb öz təbliğatını aparması qanun çərçivəsində həyata keçirilə bilər".

Xatırladaq ki, bəstəkar, "Oğuz eli" İctimai Birliyinin sədri H.Abdullayev 2005-ci ildə Milli Məclisə deputat seçilmişdi. 2007-ci ilin martında Milli Məclisin iclaslarından birində, hökumətin illik hesabatı zamanı Hüseyin Abdullayevlə digər deputat, Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalılı arasında əlbəyaxa dava yaranmışdı. Həmin hadisədən sonra H.Abdullayev deputat mandatı geri alıb, özü isə həbs olundu. Ardınca məhkəmə onun 2 il müddətində azadlıqdan məhrum edilməsi ilə bağlı qərar qəbul edib. Sonradan H.Abdullayev barəsində Cinayət Məcəlləsinin 70-ci maddəsi tətbiq olunmaqla təyin edilmiş cəza şərti hesab edildi və barəsində 2 il sınaq müddəti müəyyən olundu, məhkəmə zalından azadlığa buraxıldı.

2010-cu ildə Hüseyin Abdullayev 25 sayılı Nizami II seçki dairəsindən növbəti dəfə deputat seçilmək istəsə də, onu namizəd kimi qeydə almadılar. Sonra eks-deputat Almaniyaya mühacirət etdi. 2013-cü ildə isə Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları Hüseyin Abdullayevi axtarışa verdi. Keçmiş deputata qarşı Cinayət Məcəlləsinin 213.2.2 (külli miqdarda vergidən yayınma) maddəsi ilə cinayət işi qaldırılıb.

□ **E.SEVİDAĞA**

Hüseyin Abdullayev və Rəsul Quliyevin prezidentlik iddiaları - qanun nə deyir?

YAP-dan reaksiya: "Biz öz namizədimizin qalıb gələcəyinə inanırıq"

Hüseyin Abdullayev

vətəndaşları (həmin öhdəliklərə xitam verilənədək). Belə öhdəliklər 5 ildən çox xarici dövlətdə yaşamaqla bağlı əmələ gələn davamlı, möhkəm və sabit münasibətlərin mövcudluğuna səbəb olan qeydiyyat, vergi, ölkə ərazisini müəyyən müddətdən artıq tərk etməmək, habelə digər siyasi və ya hüquqi öhdəliklər də ola bilər.

Bəs bu məhdudiyətlərin hər hansı biri və hansılansa Rəsul Quliyevlə Hüseyin Abdullayevi öz təsiri altına salırmı?

Qeyd edək ki, adıçəkilən hər iki şəxs haqqında iqtisadi məzmunlu cinayət işləri var. Lakin bəzələrdə azadlıqdan məhrum etmə bərdə məhkəmə hökmü olmadığı üçün Seçki Məcəlləsinin 13.3.1-ci maddəsinə onlara şamil etmək mümkün deyil. Hər iki sabiq deputatın ikili vətəndaşlığı da yoxdur. Deməli maddə 13.3.3-də nəzərdə tutulan məhdudiyətlər də onlara aid deyil.

Maddə 13.3.4 isə onların hər ikisinə seçkidə namizədliyini verməkdə əngəl ola bilər. Bəlli olduğu kimi Rəsul Quliyev artıq 21 ildir xarici

Rəsul Quliyev

verməsi üçün əsas yarada bilər.

Hüseyin Abdullayevin prezidentliyə namizəd olmaq istəyinə hakim Yeni Azərbaycan Partiyasından (YAP) reaksiya gecikməyib. **YAP Siyasi təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri Aydın Mirzəzadə** modern.az-a açıqlamasında Hüseyin Abdullayevin 2018-ci ilin prezident seçkilərinə namizədliyini irəli sürmək fikrinə belə münasibət bildirib: "Azərbaycan Konstitusiyasının prezidentliyə namizəd üçün irəli sürdüyü şərtlər var. Həmin şərtləri ödəyən və həmin şərtlərin tələblərinə cavab verən istənilən ölkə vətəndaşı namizədliyini irəli sürə bilər. Bu məsələdə problem yoxdur".

YAP rəsmisinin sözlərinə görə, Yeni Azərbaycan Partiyası seçkilərdə yenidən qalıb gəlmək əzmindədir: "Bu gün partiyada bütün fəaliyyət ona yönəlib. Aparığımız sorğular göstərir ki, Yeni Azərbaycan Partiyasından namizədin qalıb gəlmək şansı həddindən artıq yüksəkdir. Çünki indiki prezident, partiyanın sədri cənab İlham Əliyevin ötən müddət ərzində fəaliyyəti ölkənin və

"Baxış bucağı"

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının payız sessiyasında Azərbaycanla qarşı qətnəmələrin qəbulundan sonra Bakı ilə Strasburq arasında gərginlik yaranıb. Bəzi iqtidar təmsilçiləri hesab edir ki, Avropa Şurası bu münasibəti ilə Azərbaycanı Rusiyaya tərəf itələyir. Özü də bu gərginlik Avropa İttifaqı-Azərbaycan arasında münasibətlərin yeni mərhələyə keçməsi ərəfəsində yaşanır ki, bu da töəcəüb doğurur.

Azərbaycan Naminə İctimai Forumun (ANİF) prezidenti (bu günlərdə Deportasiya Qurbanları Cəmiyyətinin sədri seçilib-red.) Eldar Namazovla müsahibəmizdə əvvəlcə "Azərbaycanla Avropanın bu təsisatı arasında nə baş verir" sualına cavab istedik.

Eldar Namazov:

- Mənə elə gəlir ki, biz bu mövzunu bir az genişləndirməliyik. Ona görə ki, Azərbaycanla bağlı dinləmələr və hansısa məntəfi qərarların qəbul olunması ehtimal edilən iclaslar hələ bundan sonra da davam edəcək. Avropa Parlamentində də bu ayın sonlarında Azərbaycanla bağlı müzakirələr keçiriləcək və müəyyən rəsmi qərarların qəbul olunması gözlənilir. Eyni zamanda ABŞ Konqresində də Azərbaycanla Maqnitiski aktını şamil etməklə bağlı qanun layihəsi hazırlanmışdır. Əvvəlcə Senatda, sonra da Nümayəndə Palatasında bunu səsverməyə çıxartmaq istəyən konqresmenlər var. Yəni bu, çox ciddi və narahatedici bir prosesdir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan-Qərb münasibətlərindən danışmaq lazımdır. Bura Avropa Şurası da, Avropa Parlamenti də, ABŞ Konqresi də daxildir. Əvvəlki illərdə ABŞ Konqresində Azərbaycanla bağlı sərt mövqədən çıxış edən konqresmenlər var idi. Həmin dövrdə ABŞ-ın xarici siyasətini daha çox ABŞ prezidenti və dövlət katibi müəyyənləşdirirdi və bu amilin hesabına Konqresdəki qrupların qarşısını almaq mümkün olurdu. Ancaq indi biz ABŞ-da çox nadir hala rast gəlirik. ABŞ prezidenti, dövlət katibi artıq Konqresə xarici siyasətlə bağlı məsələlərdə belə təsir göstərə bilmir. Əksinə, Konqres prezidentin və dövlət katibinin də əleyhinə gedir. Nə qədər ki, Tramp administrasiyasının başı daxili problemlərinə, özünü impichmentdən qorumağa qarşı, ABŞ Konqresi xarici siyasət məsələlərinə daha sərt müdaxilə edəcək. Ona görə də Azərbaycan üçün həm Avropa, həm ABŞ-la belə münasibətlərin yaranması çox riskli və təhlükəlidir.

- Eldar bəy, adətən hansısa ölkəyə münasibətdə ABŞ və Avropanın mövqeyinin üst-üstə düşməsinin şahidi olmuşuq. Hətta İrana münasibətdə onlar diplomatik terminlə desək, "yarışı polis", "pis polis" funksiyasını yerinə yetiriblər. Üstəlik, enerji məsələləri ilə bağlı mühüm razılaşmaların əldə olunması fonunda Azərbaycanla bağlı yekdil mövqeyin sərgilənməsinin səbəbi nədir?

- Bu proses xeyli müddətdir davam edir. Münasibətlər il-

dən-ile pisləşirdi. İndi isə fikrimcə, Azərbaycanın müstəqillik əldə edəndən sonrakı dövrdə Qərblə münasibətləri indi ən aşağı səviyyədədir. Yeni ən riskli və təhlükəli bir vəziyyət yaranıb. Nəyə görə risklidir? Ona görə ki, Suriyada, Ukraynada baş verənlərdən sonra Qərbin hədəfində İranın olacağı haqda ABŞ administrasiyası açıq bəyanatlar verir. Yeni beynəlxalq konfliktlər artıq Azərbaycanın sərhədinə yaxınlaşır. Belə bir şəraitdə təbii ki,

lacağını bəyan etdi. Bundan sonra Avropa Şurasının iki qətnəmə qəbul etməsi sanki Avropaya doğru addım atmaq istəyən Bakını əməkdaşlıqdan imtinaya sövq etməyə hesablandı. Nə baş verdi?

- Yəqin o danışıqlarda Avropa nümayəndə heyətinin səfəri gözlənilən nəticəni verməyib. Brüsseldə Şərq partnyorluğu ilə bağlı böyük toplantı keçiriləcək. Təəssüflər olsun ki, Azərbaycan XİN-dən verilən məlumata görə, Azərbaycanla strateji əməkdaş-

təyinmə şüarı altında hərəkətə keçirlər. Təbii ki, bunun Qarabağla bağlı gedən danışıqlara da birbaşa aidiyyəti var. Bu mənada mən bir tarixi hadisəni xatırlamaq istəyirəm. Vaxtilə ermənilər Stalinə müraciət etmişdilər ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanı ayıraraq Ermənistan SSR-ə daxil etsinlər. Stalin məktubu Mir Cəfər Bağırova göndərmişdi. Azərbaycan rəhbərliyi onda çox düzgün və maraqlı taktika seçdi. Onlar tarixə ekskurs etməyə, ərazinin qe-

yaşayan ermənilərə də, Ermənistanı yaşayan azərbaycanlılara da bu hüquq şamil olunmalıdır. Yeni hər iki respublikada referendum keçirib ərazi mübadiləsi etmək lazımdır. Akademik Saxarov bunu Yerevanda bəyan edib Moskvaya qayıdandan bir neçə həftə sonra Ermənistan total deportasiya başladı. Bütün sovet orqanları - milis, prokurorluq, hamı zorakılıqla etnik təmizləmə kompaniyasını apardılar və azərbaycanlıların Ermənistan-

azərbaycanlı kompakt yaşayır. 40 milyonluq azərbaycanlının 30 milyonu bizim sərhədlərimizdə kompakt yaşayır. Əgər dünya ictimaiyyəti, aparcı dövlətlər o qərara gəlsələr ki, öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi ərazi bütövlüyündən üstündür, onda Azərbaycan Avropada Almaniya, Böyük Britaniya, Fransa, İtaliyadan sonra ən böyük dövlətə çevrilə bilər. Ona görə bu prinsiplə bizə heç kim hədə-qorxu gəlməsin! Azərbaycan sadəcə olaraq istə-

Eldar Namazovdan

sensasion açıqlamalar

ANİF prezidenti: "Azərbaycan Avropada Almaniya, Britaniya, Fransa, İtaliyadan sonra ən böyük dövlətə çevrilə bilər"

"Müstəqillik əldə edəndən sonrakı dövrdə Qərblə münasibətlərimiz indi ən aşağı səviyyədədir"

Azərbaycan həm öz gücünü səfərbər etməlidir, eyni zamanda beynəlxalq aləmdən kifayət qədər güclü dəstək almalıdır ki, torpaqlarımızın azad olunması, həmçinin müstəqilliyimizi qoruyub saxlamağa nail olsun. Münasibətlərin bu şəkli düşməsi bu ayın, bir günün məsələsi deyil. Kifayət qədər uzun proses oldu, ildən-ile münasibətlər korlanırdı. Burada hər iki amil öz rolunu oynadı. Təbii ki, ABŞ-da da, Avropada da müxtəlif səbəblərdən Azərbaycanla qarşı mövqə sərgiləyən qüvvələr var. Elə erməni lobbisinin fəaliyyətini nəzərə alsaq, bu, çox açıq-aydın görünür. Eyni zamanda bizim öz tərəfimizdən də atılan addımlara bir daha baxmalıyıq. O cümlədən həm Avropa Məhkəməsinin qərarı olan adamların azadlığa çıxması, bir sıra digər məsələlərlə bağlı Azərbaycan tərəfdən də müəyyən vəziyyəti normallaşdırmağa doğru addımlar atılmışdır.

- *Bu təzyiqlər gələnləki prezident seçkiləri ilə əlaqədar ola bilərmi?*

- Mən güman etmirəm. Bunun ən vacib səbəbi odur ki, biz daim ABŞ-la əlaqələr quranda Ağ Ev və Dövlət Departamentinin xətti ilə Konqresdə olan qrupları neytrallaşdırma bilirdik. İndi ABŞ-da elə bir durum yaranıb ki, artıq icra hakimiyyəti tərəfindən bu dəstəyi Konqresdən ala bilmərik. Nəinki Azərbaycan, heç bir ölkə indi Konqresdə məsələləri həll etmək üçün ABŞ administrasiyasının dəstəyindən istifadə edə bilmir. Artıq açıq görünür ki, Avropa ilə ABŞ bu məsələlərdə sinxron çıxış edirlər.

- *Bundan əvvəl Avropa İttifaqının səfirləri Bakıda prezidentlə görüşüb çox açıq müzakirələr apardılar və dövlət başçısı Brüssel zirvəsinə qatı-*

lıq haqqında saziş hələ hazır deyil və sənədin imzalanması yəqin bu il mümkün olmayacaq. Bu da onu göstərir ki, hələ orda mübahisəli məsələləri çoxdur.

- *Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması nə vəd edir?*

- Mən onun tərəfdarı deyiləm. Çünki Azərbaycan elə bir bölgədə yerləşir ki, biz həm torpaqlarımızın azad olunması, həm müstəqilliyimizi qoruyub saxlamaq üçün daim gərək bütün aparcı beynəlxalq qurumlarla işgüzar əməkdaşlıqda olaq. Ona görə də yaranmış durumdan çıxış edərək bu münasibətləri addım-addım normallaşdırmaq daha düzgün olardı, nəinki qapını çirpib ordan çıxmaq. Hər halda ümid edək ki, qarşılıqlı səylər nəticəsində bu vəziyyətdən çıxış yolu tapılacaq. Rusiya Avropa Şurasını saymaya bilər, Azərbaycan kimi ölkələrə gərək həmişə bütün aparcı beynəlxalq qurumlarla çox işgüzar münasibətlərdə olsun ki, biz həm işğal olunmuş ərazilərimizi azad edə, həm də müstəqilliyimizi qoruya bilək.

- *Eldar bəy, dünyanın siyasi xəritəsinin yenidən çəkilməsi istiqamətində proses başladı. Düzdür, katolonların nümunəsində separatçıların tərəddüdü mövqeləri də hiss olunur. Bu proseslərin separatçılıqdan əziyyət çəkən Azərbaycan üçün mənfəətli mi?*

- Təkcə Kataloniyada deyil. Bu hadisələr Şotlandiyada da oxşar prosesləri gücləndirir. Rusiya da Ukraynada xalqların öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi əsas götürüb həm Krımla, həm Şərqi Ukrayna, Donbasla bağlı öz siyasətini qurur. Avropanın bir çox ölkələrində də separatçı qüvvələr öz müqəddəratını

"Azərbaycan üçün həm Avropa, həm ABŞ-la belə münasibətlərin yaranması çox riskli və təhlükəlidir"

dim Azərbaycan torpaqları olduğunu sübut etməyə lüzum görmədilər. Çox lakonik cavab verdilər ki, bu məsələyə baxıla bilər, bir şərtlə; Azərbaycanlılar da Ermənistanı, Gürcüstanda, Dağıstanda - bizim sərhədlərimizdə yaşayırlar. Ona görə də bu məsələyə kompleks baxılsa, biz buna etiraz etmərik. Elə onunla da məsələ öz aktuallığını itirdi və Moskva da bu söhbətin davamında artıq maraqlı olmadı. Bu, çox maraqlı bir siyasi təcrübədir, onun bugünkü vəziyyətə də birbaşa aidiyyəti var. Biz nədənsə Qarabağla bağlı gedən danışıqlarda elə bil ki, müdafiə mövqeyindən çıxış edirik. Halbuki Azərbaycanın da öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi ilə bağlı öz baxışları ola bilər. Birincisi, 1988-ci ildə Ermənistanı yüz minlərlə azərbaycanlı deportasiya etdilər, bu hadisə birbaşa öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi ilə bağlı idi. Akademik Saxarov Bakıya, daha sonra Yerevana gəlmişdi və sonra bəyan etmişdi ki, Qorbaçovla müzakirələr aparıb, hər iki respublikada referendum keçirilməlidir, Dağlıq Qarabağda

dan deportasiyasına nail oldular. Səbəb də məhz öz müqəddəratını təyin etmə ilə bağlı referendum keçirmək hüququndan məhrum etmək idi. Ona görə də Azərbaycanın Dağlıq Qarabağla bağlı apardığı danışıqlarda bu məsələ də qaldırılmalıdır. Əsas beynəlxalq prinsiplərdən biri də xalqların bərabərlik prinsipi. Əgər Ermənistanı yaşaymış azərbaycanlılara bu hüquq verilmərsə, onlar deportasiya olunursa, Qarabağda hansı referendum keçirilə bilər? Ümumiyyətlə, nəzərə alsaq ki, beynəlxalq aləmdə separatçı, ayrılma hərəkatları son dövrlərdə güclənir, həm Kataloniya, həm Şotlandiyada, indi söhbət gedir ki, Fransada da belə problemlər var, Azərbaycanın mövqeyi çox aydın olmalıdır ki, dünyada parçalanmış millətlərin sırasında birinci məhz Azərbaycandır. Bölgədə 40 milyonluq Azərbaycan xalqı yaşayır, ancaq 40 milyonluq xalqın ancaq 10 milyonu öz dövlətində yaşayır. Azərbaycanın sərhədlərində, həm Cənubi Azərbaycan, həm Gürcüstanda, həm Dağıstanda milyonlarla

yir ki, beynəlxalq hüquq normaları dəqiq olsun və buna hamı riayət eləsin. Biz ərazi bütövlüyü prinsipini dəstəkləyirik, ona görə ki, bu, beynəlxalq hüquq normalasının prinsipidir. Ancaq referendumlara qalsa, elə Ermənistanı deportasiya olunmuş azərbaycanlılara da həmin hüquq şamil olunmalıdır, Azərbaycanın sərhədlərində kompakt yaşayan 30 milyona yaxın azərbaycanlıya da. Ona görə də bizim həm Qarabağla bağlı aparılan danışıqlarda mövqeyimiz sərt olmalıdır, həm də beynəlxalq təşkilatlarla apardığımız müzakirələrdə də bu məsələdə biz daha ardıcıl olmalıyıq. Necə ki, vaxtilə Bağırov "biz etiraz etmərik, gəlin, bu məsələyə də baxaq, digərinə də" deməklə bu məsələni gündəmdən çıxartdı. Biz o cür sərt, eyni zamanda beynəlxalq hüquqa söykənən mövqeyi ortaya qoymalıyıq.

- *Eldar bəy, bu günlərdə Deportasiya Qurbanları Cəmiyyətinin sədri seçilmisiniz. Sədrliyiniz dövründə təşkilatın fəaliyyətində hansı yeniliklər olacaq?*

- Əvvəlcə onu qeyd edim ki, mətbuatda balaca bir yanlışlıq getdi. Söhbət daimi sədrlikdən getmir. Bizdə daimi sədrlik olmur. Ümumiyyətlə, təbiətdə daimi heç nə yoxdur. (gülür) Sadəcə olaraq bizim təşkilatda 6 aydan bir rotasiya prinsipi var idi. İlk illərdə bu qaydaya əməl etsək də, sonrakı illərdə artıq rotasiya prinsipinə riayət edə bilmədik.

Deportasiya Qurbanları Cəmiyyətində həm Qarabağ məsələsi, həm beynəlxalq məsələlərlə bağlı çox geniş müzakirələr oldu. Biz üzərimizə düşən işin özümü-zə aid hissəsini mütləq yerinə yetirmək əzmindəyik. Hər halda, Ermənistanı deportasiya olunan insanların hüquqlarını qaldırmaq, o cümlədən onların referendum keçirmək, öz müqəddəratını təyin etmək hüququnu qaldırmaq biz həm öz soydaşlarımızın hüquqlarını qoruyuruq, həm tarixi ədaləti bərpa edirik, eyni zamanda Azərbaycan dövlətinin Qarabağla bağlı apardığı danışıqlarda mövqeyini daha da gücləndiririk.

□ **Elsad PAŞASOY**

"Münasibətləri addım-addım normallaşdırmaq daha düzgün olardı, nəinki qapını çirpib ordan çıxmaq"

“NIDA-çılar aclıq aksiyası keçirmirlər” - Penitensiar Xidmətdən açıqlama

Mehman Sadiqov: “Ola bilər ki, diqqəti üzərlərinə cəmləmək üçün bu yola əl atsınlar”

Oktyabrın 10-dan etibarən 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində cəza çəkən NIDA-çı məhbuslar Bayram Məmmədov, İlkin Rüstəmzadə və Elgiz Qəhrəmanlı aclıq aksiyası keçirirlər. Məhbuslar aksiyaya səbəb kimi B.Məmmədova qarşı

müəssisədə olan qərəzli münasibəti göstərir.

NIDA-çıların vəkillərindən olan Əsəbi Mustafayev aksiyada son durumdan xəbərsiz olduqlarını söylədi: “Biz vəkil olaraq cəzaçəkmə müəssisəsinə zəng edə bilmirik. Məhbuslardan da bizə zəng gəlməyib. Aksiya barədə son durumu Penitensiar Xidmət rəhbərliyi və ya cəzaçəkmə müəssisəsinin rəhbərliyi daha yaxşı bilirlər. Yaxşı olardı ki, onlara müraciət olunsun. Hər gün həbsxanaya da gedə bilmirik. İşlərimiz çox olur. Valideynləri ilə əlaqə saxlayacağam. Ola bilər ki, məhbuslar valideynlərinə zəng etsinlər. Həftənin son şənbə və bazar günləri vəkilləri həbsxanaya buraxmırlar. Vəziyyətdən asılı olaraq, nəse bir kritik məsələ olsa, vəkillərdən ya mən ya da digər biri gedəcəyik”.

Penitensiar Xidmətin İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin rəisi Mehman Sadiqov “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında ilginç iddiada bulundu: “Onlar aclıq aksiyası keçirmirlər. Vəkilləri deyirlər ki, aksiya keçirirlər, tamamilə səhv məlumatdır. Adı çəkilən məhbuslardan heç biri aksiyaya keçirmir. Bu məsələni dərinləndirirdim. Orada elə bir şərait, rəftar yoxdur ki, aksiya keçirsinlər. Ola bilər ki, diqqəti üzərlərinə cəmləmək üçün bu yola əl atsınlar. Amma heç aksiyaya belə başlamayıblar. Hər hansı bir məhbusun daxili intizam qaydalarını pozması ilə bağlı bu və ya digər tənbeh tədbiri görülməsi barədə verdiyiniz sualı şərh etmərim. Son illərdə məhbus və ya təqsirləndirilən şəxsin vəkillərinin, yaxınlarının heqiqətə uyğun olmayan məlumatları mətbuata ötürmələri halları çoxalır. Mətbuat da bunu araşdırmamış verir, sonra da bizə zəng edib mövqeyimizi öyrənmək istəyirlər. Düşünürəm ki, bu həmin məhbusların bu və digər məsələlərini gündəmdə saxlamaqdır. Heç bir məhbus kobud rəftara məruz qalmır. Ola bilər ki, daxili intizam qaydalarını pozduğu üçün hansısa bir məhbus tənbeh olunsun. Çünki onlarla önleyici tədbir almaq üçün aparılan söhbət bəzən nəticə vermir. Hər bir məhbus bildiyi kimi hərəkət etsə kaos olar. Məhbuslardan ən çox o tələb olunur ki, daxili intizam qaydalarına ciddi riayət etsinlər. Kiminsə bizim üçün həbsdən öncə hansısa bir vəzifə tutması, yaxud siyasi mənsubiyyətinin olması əhəmiyyətli deyil. Qanun hamı üçün birdir, hər kəs də riayət etməlidir”.

***

Həbsdə olan, siyasi məhbus kimi tanınan fəallardan “Kanal 13” Internet Televiziyasının rəhbəri Əziz Orucov oktyabrın 13-də ailəsi ilə əlaqə saxlayıb. Kanal rəhbərinin həyat yoldaşı Lamiyə Orucova onun son durumu ilə bağlı bunları dedi: “Telefonla əlaqə saxladım. Bütün dostlarına, həmkarlarına salam söylədi. Dedi ki, hər şey qaydasındadır. Bir balaca təzyiqində problemlər var. Əziz müəllimin növbəti məhkəmə prosesi oktyabrın 17-də saat 11:00-da Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində olacaqdır”.

“Jam.az” saytının baş redaktoru Fikrət Fərəməzoğlu günlər öncə köçürüldüyü 2 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində hələ də karantindədir. Bu barədə onun vəkil Elçin Sadiqov məlumat verdi: “Onun barədə hələ ki tam məlumatım yoxdur. Növbəti həftə onunla görüşməyi planlaşdırıram. Görüş üçün Penitensiar Xidmətə məktub göndərmişəm. Məhbus cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürüldüyü gündən 14 gün sonra karantindən çıxarılır. Fikrət bəyin bir həftəsi qalıb. Apelyasiya Məhkəməsinin birinci instansiya məhkəməsinin qərarını qüvvədə saxlamasına tam qanunsuz hesab edirik. Bununla bağlı Ali Məhkəmə edəcəyik. Fikrət bəyin işinin artıq üçü Avropa Məhkəməsindədir. Əsas işdə yekunlaşandan sonra Avropa Məhkəməsinə müraciət edəcəyik”.

Oktyabrın 13-də Bakının Nəsimi Rayon Məhkəməsi jurnalçı Əfqan Muxtarlı barəsində həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz edilməsi barədə vəsatəti təmin etməyib. Bu barədə vəkil Zübeydə Sadiqova məlumat verib.

Nəsimi rayon Məhkəməsi Ə.Muxtarlının həbs müddətinin dekabrın 19-dək uzadılması barədə qərar qəbul edib. Müdafiə tərəfi jurnalistin həbsdə saxlanmasını əsassız sayır.

Həmçinin AXCP sədrinin müavini Gözəl Bayramlının həbs müddətinin uzadılması barədə Nəsimi Rayon Məhkəməsi verilən şikayəti təmin etməyib. Bu barədə vəkil Zübeydə Sadiqova məlumat verib.

Qeyd edək ki, oktyabrın 6-da Nəsimi rayon Məhkəməsi Gözəl Bayramlı barəsində həbs-qətimkan tədbirinin müddətinin daha 2 ay (dekabrın 15-dək) uzadılması barədə qərar qəbul edib.

□ CAVANŞİR

İspaniyanın Kataloniya əyaləti və Şimali İraq Türk Muxtariyyətində başlayan separatçılıq dalğası Ukraynaya da çatdı. Belə ki, ölkənin Karpatyanı bölgəsindəki etnik macarlar oktyabrın 13-də “Karpatyanı üçün öz müqəddəratını təyin etmə” şüarı altında aksiyaya keçirməli idi. Qəzet çapa gedərkən aksiya barədə hələ ki xəbərlər çıxmamışdı.

əlaqələri var və Ukraynada hesab edilir ki, məhz Kreml Macarıstanın Rusiyayönümlü baş naziri Viktor Orbanla əlbir olaraq Karpatyanı bölgəni Ukraynadan qoparıb Macarıstana birləşdirmək planını işə salıb.

Karpatyanı bölgəsindəki separatçılıq dalğasının başladığı ilk günlərdən proseslərin arxasında Rusiyanın yaydığı barədə xəbərlər yayılmağa

Əgər bir ölkədə yaşayırsansa, o ölkənin dilini bilməli, o dildə də təhsil almalısan. Ukrayna daha demir ki, azlıqların yaşadığı yerlərdə onlar öz dillərindən məhrum olmalıdırlar. Amma Ukrayna dilində mütləq təhsil almalıdırlar. Çünki səhəri gün vəzifələrdə çalışacaqlar. Bununla bağlı Bakıda olanda Ukraynanın xarici işlər naziri Pavel Klimkin ilə fikir mübadilə oldu.

məyə çalışırlar. Düşünürəm ki, belə bir məqamda gərək Brüssel və Avropa İttifaqı öz sözünü desin. İspaniyanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən bəyanatlar verildi. Eyni bəyanatlar Ukrayna ilə bağlı da verilməlidir. Əgər macarların bu hərəkətlərinə reaksiya verilməsə, Ukraynada daha bir separatçı münaqişə ocağı yaransa, bu ölkənin problemlərini daha da artıracaq. Buna qətiyyətlə yol vermək olmaz”.

Politoloq S.Sadiqovun adının hallanmasında münasibətini sərgilədi: “Bu Moskvanın hiyləgər gedişidir. Rusiya yaxşı bilir ki, Ukrayna və Azərbaycan tərəfdaş ölkə-

Söyün Sadiqov Putinin göstərişi ilə

Ukraynadakı separatçılara dəstək verir - şok iddia

Məşhur azərbaycanlı biznesmen adının separatçılıqda hallanmasından danışmaq istəmədi; “Olarmı Ukrayna ilə bağlı suala cavab verməyim?”

Amma istənilən halda Ukraynanın növbəti problemlər yaşayacağı göz önündədir. Virtualaz.org xəbər verir ki, Kiyev aksiyasını separatizm adlandırır. Aksiyanın Macarıstanda fəaliyyət göstərən sağ-radikal “Yobbiq” Partiyası tərəfindən təşkil edildiyi bildirilir.

Macar azlığın küçələrə çıxmasının formal səbəbi kimi Ukrayna parlamentinin qəbul etdiyi yeni təhsil qanunu göstərilir. Bu qanuna əsasən orta təhsil 12 illik olacaq və Ukrayna dilində aparılacaq. Etnik azlıqlar isə öz dillərində ancaq məktəbəqədər müəssisələrdə təhsil ala bilərlər. Bu qanun Macarıstan, Rumıniya, Polşa və digər qonşu ölkələri bərk narazı salıb. Həmin ölkələr qanunu Ukraynanın “arxadan zərbə” vurmaları adlandırılırlar və etnik azlıqların hüquqlarını məhdudlaşdırdığını bildiriblər. Macarıstan isə xüsusilə qəzəblidir və bu ölkənin sağ-radikalı neçə vaxtdır ki, Karpatyanı bölgədə separatizm toxumları ekirlər.

Macarıstanın Xarici İşlər Nazirliyi Budapeştəki Ukrayna səfirliyini rəsmən məlumatlandıraraq, aksiyalara dəstək verəcəklər. Bu isə Kiyevi qəzəbləndirib. Xarici işlər naziri Pavel Klimkin özünün Twitter bloqunda yazıb: “Macarıstan XİN bizim səfirliyə oktyabrın 13-də “Karpatyanı üçün öz müqəddəratını təyin etmə aksiyası haqda xəbər verib. Bu nədir, Budapeşt separatizmi dəstəkləyir?”. Nazir əlavə edib ki, Ukrayna XİN dərhal bu təxribatı dayandırmaq barədə etiraz notası göndərib”.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Ukrayna hakimiyyəti “Yobbiq” Partiyasından olan deputat Kristine Morvai və vəkil Tomaş Qaudi-Nadin ölkə ərazisində daxil olmasını qadağan edib. Bu da macar azlığın etirazlarını daha da artırıb. “Yobbiq” iddia edir ki, Karpatyanı macarların girova çevrilib və onlara doğma dillərində təhsil almaq, özlərini macar kimi hiss etmək qadağan olunub. “Yobbiq” Partiyasının Rusiya ilə sıx

başlayıb. Bu xəbərlərdə Azərbaycanı narahat edən bir məqam var. Belə ki, Ukrayna KİV-lərində yayılan məlumatlara görə, Kreml qərbi Ukraynada separatizmi dəstəkləmək üçün ölkə prezidenti Vladimir Putinin səlahiyyətli nümayəndəsi, Rusiyada yaşayan məşhur azərbaycanlı biznesmen Söyün Sadiqovu “kurator” təyin edib. Bu da rəsmi Bakının ciddi narahatlığına səbəb olmaya bilməz. Ekspertlər hesab edirlər ki, burada məkrli Rusiya planı var. Bununla Kreml Ukrayna-Azərbaycan arasındakı münasibətlərdə soyuqluq yaratmaq üçün belə bir kartdan istifadə etdiklərini düşünürlər.

S.Sadiqov barəsindəki ittihamlarla bağlı “Yeni Müsavat”ın suallarından yayındı: “Olarmı Ukrayna ilə bağlı suala cavab verməyim? Bu siyasətdir, siyasətin də sirləri var. Bu barədə Ukrayna KİV-lərindən məlumat ala bilərsiniz”.

Politoloq Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, Ukraynada baş verən hadisələrin Kataloniya və Şimali İraq Türk Muxtariyyəti ilə bağlılığı yoxdur: “Ukraynadakı son hadisələr daha əvvəlcədən baş verirdi. Ukraynadakı “Maydan” hadisələrindən sonra ölkənin Rusiya ilə münasibətləri gərginləşdi. Kreml Kırımı işğal etdi, Donbas separatçılarına dəstək verdi. Rəsmi Moskva çalışdı ki, başqa separatçı bölgələri də hərəkətə gətirsin. Gördü ki, Ukraynanın qərbində macarlar yaşayır. Ona görə də macarları ayağa qaldırmağa çalışdı, onlara informasiya dəstəyi verdi. Bir müddət orada yaşayan macarlar Rusiyanın təxribatlarına uyumadılar. Amma hadisələr inkişaf etdikcə biz görürük ki, macarlar bir qədər separatçı fəaliyyətə başlayır, Macarıstandan real dəstək verirlər. Bu nədən başladı? Ukrayna haqlı olaraq, öz dilini möhkəmləndirmək istəyir. Çünki uzun illər rus dili bu ölkədə hakim olub. İndi Ukrayna dilini, dövlətin möhkəmləndirmək istəyir. Bu da hər bir dövlətin haqqıdır.

Ona bu sualı verdim ki, bəs Ukraynada dillə bağlı növbəti qanun çıxandan sonra macarlarla münasibətlərdə hər hansı bir problem yaşayırlar? Nazir mənimlə söhbətində etiraf etdi ki, bəli belə bir problem başlayıb. Bildirdi ki, macarıstanlı həmkarı ilə görüşüb bu məsələyə aydınlıq gətirməyə çalışacaq. Təəsüflər olsun ki, Bakıdan gəndən sonra Macarıstan tərəfindən Ukraynanın XİN rəhbərinin təşəbbüsünə heç bir reaksiya verilmədi. Açıqca Macarıstan tələb edir ki, Ukraynada yaşayan macarlar öz dillərində təhsil alsınlar. Faktiki olaraq, bu dəqiqə macarlar Rusiyanın əlinə oynayırlar. Ruslar üçün xoş xəbərdir ki, macarlar orada separatçı fəaliyyətə başlayıb, Ukraynanı zəiflətməyə çalışacaqlar. Nəzərə almaq lazımdır ki, Avropa İttifaqı ölkələrində Kremlə ən yaxın olan Macarıstandır. Putin Avropa ölkələrinin çoxuna səfər edə bilmir. Amma Macarıstana çox rahatlıqla səfər edir. Macarıstanın baş naziri onu tez-tez ölkəsinə səfərə dəvət edir. Bütün bunlar o ehtimalları yaradır ki, macarların separatçı fəaliyyətlərində Rusiyanın əli var. Macarıstan və orada yaşayan bəzi separatçılar bu prosesi inkişaf etdir-

lərdir. İki ölkə arasındakı ticarət mübadiləsi 5-6 dəfə artıb. Ukrayna prezidentinin Bakı səfəri oldu. İndi də Azərbaycanın dövlət başçısının Kiyevə səfəri gözlənilir. Üstəgəl Ukraynanın XİN rəhbərinin uğurlu Bakı səfəri də oldu. Belə bir məqamda bir azərbaycanlının Ukraynanın Qərbindəki separatçılara dəstək verməkdə məsuliyyət daşması, ona belə bir görevin verilməsi ilə Rusiya düşünür ki, Ukrayna narazılıq yaradır. Çünki Söyün Sadiqov da tək deyil. Onun da ətrafında müəyyən azərbaycanlılar var. Bu azərbaycanlıların separatçılara dəstək vermələri, hər hansı bir plan cızmaları istər-istəməz Ukraynada azərbaycanlılara qarşı narazılıq yarada bilər. Bu ölkədə 500 mindən çox azərbaycanlı yaşayır. Məqsəd odur ki, ukraynalılarla azərbaycanlılar arasında nifaq salsınlar. Əgər bu informasiya doğrulanarsa, yəni Putinin Söyün Sadiqovu bu işə göndərdiyi təsdiqini taparsa, biz də fəallaşmalı və bir daha Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyimizi vurğulamalıyıq. Ukraynada yaşayan azərbaycanlılar da bu istiqamətdə ciddi açıqlamalar verməlidirlər. Bunun bit təxribat olduğunu göstərməliyik”.

□ C.ABBASLI

O ktyabrın 13-də "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətində dəmiryolu işçilərinin peşə bayramı günü-nə həsr olunmuş təntənəli tədbir keçirildi.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Fəxri Xiyabanda mərhum prezident Heydər Əliyevin, oftoloq-alim, akademik Zərifə Əliyevanın məzarlarını ziyarət edib, məzarların üzərinə əkilmiş qoydular.

Daha sonra Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edən dəmiryol işçiləri məzarlara qərənfillər düzdülər.

30 dəmiryolçuya ev verildi...

Tədbir isə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin inzibati binasında baş tutdu. Yığıncaqda idarənin bir qrup əməkdaşının ali dövlət mükafatları ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 12 oktyabr 2017-ci ildə imzaladığı sərəncamlar oxundu.

Daha sonra çıxış edən Cavid Qurbanov dəmir yolunun yaranma tarixinə qısa ekskurs edərək bildirdi ki, Azərbaycanda dəmir yolunun təməli hələ 1878-ci ildə qoyulub və inşası 20 yanvar 1880-ci ildə başa çatıb: "Bu, uzunluğu cəmi 20 km olan Bakı-Suraxanı-Sabunçu dəmir yolundan ibarət olub. Həmin tarixi dövrdən başlayaraq dəmir yolu yük daşınmasına olan tələbatın artdığını nəzərə olaraq inkişaf edib və təkmilləşib".

Qeyd edək ki, 7 oktyabr 2005-ci ildə "Dəmir yolu işçilərinin peşə bayramının təsis edilməsi haqqında" sərəncam imzalayıb. Həmin sərəncama əsasən hər il oktyabrın 13-ü müstəqil Azərbaycan dəmir yolunun yarandığı gün - Azərbaycan dəmir yolu işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd olunur, ölkə başçısı dəmiryolçuları ali dövlət mükafatları ilə təltif edir. 137 illik tarixə malik olan Azərbaycan polad magistralı çox əzəmətli fəaliyyət yolu keçib. Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun inkişafının ən sürətli və parlaq dövrü ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 1969-2003-cü illəri əhatə edir. 1969-2003-cü illəri Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun texniki tərəqqi və hərtərəfli inkişaf dövrü adlandırmaq olar. Məhz bu illərdə istehsalatda əsas fəaliyyətlə yanaşı 14300 texniki yeniləşmə metodları tətbiq edilmiş və bunlar dəmir yolunun bütün sahələrini əhatə edib. İndi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin böyük qayğısı ilə Azərbaycan polad magistralı özünün sürətli inkişaf mərhələsi dövrünü yaşayır, Bakı-Tbilisi-Qars, Şimal-Cənub, Şərq-Qərb, Cənub-Qərb kimi beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin reallaşması sürətləndirilir", - deyər tədbirdə vurğulan.

Sonra 30 nəfər dəmiryolçuya yeni mənzillərin açarları, "Fəxri dəmiryolçu" döş nişanı və bayram hədiyyələri təqdim olunub. Tədbirin sonunda iştirakçılar adından prezident İlham Əliyevə dəmiryolçuların müraciəti qəbul olundu.

Naxçıvanı Azərbaycana birləşdirəcək dəmiryolu planlaşdırılır

ASC sədri gələcəkdə Naxçıvana da dəmiryol xəttinin çəkiləcəyini bildirdi: "Naxçıvanla dəmiryolu xətti üçün bizim iki yolu-muz var. Ya Qarsdan Sədərəyə çəkilməlidir, o da Türkiyənin

Gələcəkdə Azərbaycandan Londona qatarla getmək mümkün olacaq...

Dəmiryolu işçilərinin peşə bayramı təntənəli şəkildə qeyd olundu

30 oktyabrda BTQ-nin açılışı olacaq: yalnız yük daşımaları üçün...

Tədbir çərçivəsində Cavid Qurbanov jurnalistlərin də suallarını cavablandırdı. O, Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryolu haqqında məlumat verərək vurğuladı ki, artıq açılış mərasiminə sayılı günlər qalır: "Bu Şərq-Qərb marşrutudur. Adı Transxəzər nəqliyyat marşrutu gedir. Ancaq dövlətlər arasında buna orta dəhliz deyirlər. Bu dəhlizin Bakı-Tbilisi-Qars hissəsi 846 kilometrdir. Onun 504 kilometri bizim ərazimizə, 79 kilometri Türkiyənin ərazisinə, qalan hissəsi isə Gürcüstanın ərazisinə düşür. Onun 80 kilometri istisna olmaqla qalan hissəsi Azərbaycan hökumətinin ayırdığı maliyyə ilə tikilib. Tikintinin Azərbaycan şirkətləri, yeni dəmiryol tikinti işçiləri həyata keçirir. Bu 183 km yoldur, onun 153 kilometrlik hissəsi yenidən qurulmadır, əsaslı təmir olunub. Təkcə yol yatağından başqa körpülər, yolun üst qatı və sair yenidən qurulub. Elektrik daşıyıcıları, kontakt şəbəkəsi, rabitə və işarəetmə sistemi hamısı yenidən qurulub. Yolun 30 km hissəsi isə yeni tikintidir. Onun 153 km hissəsi bizim ölçülər, yeni 1520-dir, 30 km hissəsi isə 1435 - yeni Avropa ölçülərinə uyğundur. Burada Azərbaycan tərəfinin maliyyə vəsaiti hesabına 4, 27 km uzunluğunda körpü tikilib. Onun da 2,17 km hissəsi Gürcüstanın, qalanı da Türkiyənin ərazisinə düşür.

Cavid Qurbanov qeyd etdi ki, artıq bu dəmiryolunda sınaq hərəkəti həyata keçirilib: "Biz ötən ayın sonunda sınaq olaraq Tiflisdən Axalkələkiyə qədər öz qatarlarımızla gəldik. Oradan sonra isə Türkiyənin sərnişin

qatarı ilə yolumuzu Qarsa qədər davam etdik. İlk dəfə olaraq sınaq açılışı həyata keçirdik. Qarsda da insanlar bizi çox sevincle qarşıladılar. Oktyabrın 30-da dövlət başçılarının iştirakı ilə Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun yük qatarlarının hərəkəti üçün açılışını edirik. Sərnişin-daşımalarının hərəkəti gələn il baş tutacaq. Çünki bunun üçün 30 ədəd vaqon sifariş edilmiş. Onların iki və ya 3 qatardan ibarət olan lokomotivləri də xüsusi texnologiya ilə hazırlanır ki, onlar 1520-dən 1435 ölçüsünə avtomatik keçir. Dayanıb dəyişilmir. Bizim yol daha enlidir, digərləri isə ensizdir. Bir yoldan digərinə avtomatik keçməni təmin etmək bir qədər çətindir. Bu vaqonlar yenidir, hər birinin içində xüsusi yataq yerləri var, VIP kupelər də var. Bu kupələrdə yolçuya tələbatı olan hər şey var".

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri onu da bildirdi ki, Bakıdan Qarsa gedib çıxacağımız 16-18 saata çəkəcək: "Biz artıq yük qatarları üçün yolun açılışını edirik. Azərbaycan və Gürcüstan və Türkiyə Dəmiryollarının arasında müqavilələr hazırlanır. İlk yüklərdən təxminən 400 min ton taxıl daşınacaq. Daha sonra Rusiyadan gələn kömürlərin, taxtanın daşınması üçün şə-

rait yaradılacaq. Bu ayın 30-da biz bu bayramı yaşayacağıq. Sərnişinlərin daşınması isə gələn ildən başlayacaq. Sərnişin qatarları yük qatarlarından təxminən 2-3 saat daha gec çata biləcək. Çünki yolun Gürcüstan hissəsi dağlıq ərazidən keçir, Avropada ən hündür yol sayılır, 2200 metr hündürlükdən keçir. O ərazi bir qədər labirint kimi yollardır, orada sürət çox ola bilməz, təxminən saatda 60-70 kilometr olar. Tariflər isə belədir ki, Gürcüstan Dəmiryolları ilə bizim yolları bir yol kimi qəbul edirik. Bu koridorda xüsusi tariflər tətbiq olunur ki, bu da bizim jurnallarda var və sahibkarlar üçün açıqdır. Hər kəs müraciət edib onu ala bilər. Tariflər hər məhsul üzrə müxtəlif ola bilər. Taxta daşınmasının tarifi ilə qaz və ya metanolun daşınması tarifi müxtəlif olacaq. Çünki burada məhsulun təhlükəli dərəcəsi nəzərə alınır, ehtiyatla aparılmalıdır, saxlanılma və qorunma xərcləri müxtəlifdir. Sərnişin qatarı hələ ki, istifadəyə verilmədiyi üçün onun tarifləri ilə bağlı bir rəqəm müəyyənləşdirilməmişdir".

Bakı-Gəncə sürət qatarı açılacaq: 4 saata çatacaq
Cavid Qurbanov jurnalistlərə açıqlamasında onu da diqqətə çatdırdı ki, gələn il Gəncəyə sürət qatarı açmaq niyyətindədirlər: "Bu sürət qatarı təqribən 4 saata gedəcək. Bakıdan Təyyarə ilə getmək üçün isə hava limanına getməyə 1 saat tələb olunur, orada gözləmək və sair də bir neçə saat çəkir. Bunun qiyməti 32 manatdır. Avtobusla getmək isə 6 saata başa gəlir. Qatar isə 4 saata gedəcək. Qiymət təqribən 20 manat çərçivəsində olacaq. Bu sürət qatarının içində hər bir şərait, WIFI belə olacaq. Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryolunda sərnişinlər üçün qiymətlərin necə olacağı isə Gürcüstan və Türkiyə tərəfindən də asılıdır. Çalışacağıq ki, insanlarımız özünü komfortlu hiss etsin. Bu bir kommersiya işidir. Dəmiryolu həm də özünü saxlamaq üçün infrastruktur qulluq edilməlidir, böyük yatırımlar edilib, onlar qayıtmalıdır. Ancaq çalışacağıq ki, vətəndaşlarımızın istəyi də, bazar şərtləri də nəzərə alınsın və ümumi bir qiymət müəyyənləşdirilsin".

ərazisinə düşür. Bu xəttin qiyməti təqribən 2,5 milyard dolların üzərindədir. Nə vaxt Türkiyə dövləti buna vəsait ayıracaq, biz bunu bilmirik. İran tərəfində isə Şimal-Cənub yolu hazırda tikilir. Bu yolun tikintisi üçün cənab prezident 500 milyon dollar kreditin ayrılmasına göstəriş verdi. Yolun qiyməti 1 milyard dollardır. İran dövləti də öz üzərinə götürüb ki, həmin xətt üzrə torpağı tikinti üçün ayırsın. Bu yolun tikintisi başa çatanda Biz Bakıdan Naxçıvana İran üzərindən keçməklə 1450 kilometrlik dəmiryolu xətti çəke bilərik. Bu xətt o tərəfdə də Rəştədən dönür, Təbrizdən keçir, Marağadan keçir Culfadan Naxçıvana daxil olur. Çox güman ki, biz bunu reallaşdıracağıq, cənab prezident də bu məsələdə maraqlıdır. Yəqin ki, bu problem öz həllini tapacaq və Naxçıvanın dəmiryolu xətti ilə Azərbaycana birləşdirilməsi prosesi reallaşacaq".

C. Qurbanov "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin "Rusaqrotrans" şirkəti ilə əməkdaşlığından da danışdı: "Bur şirkət böyük daşınma şirkətlərindən biridir. 70 min ədəd vaqonları var. Onlar Şimal-Cənub yolunda çox maraqlıdır. Biz noyabr ayının sonunda Astara-Astara sahəsində, İran Astarasından ilkin olaraq konteynerlərin daşınması terminalının açılışını edəcəyik. Ondan sonra isə "Rusaqrotrans" şirkəti üçün icazələr lazımdır. Biz orada 35 hektar yer icarəyə götürmüşük, 1,5 kilometrlik yol çəkmişik, iki körpü inşa etmişik, üçüncüsünü də inşa edəcəyik. Onlar müvafiq icazələrini alandan sonra öz taxıl terminallarını tikməyə qərarlıdırlar. Tikintinin də qaydası var, hər bir şey üçün icazə alınmalıdır. Bunların icazəsini İran dövlətindən aldıqdan sonra "Rusaqrotrans" şirkəti öz terminalını tikəcək. Ümumiyyətlə, oradakı 35 hektarlıq ərazidə 4 terminal tikiləcək: taxıl terminalı, quru yük terminalı, neft məhsulları terminalı, konteyner terminalı. Biz gələcəkdə orada əlavə olaraq, 27 hektar yer götürmək üçün qərarlıyıq. O yer götürüldükdən sonra Hindistandan və Çindən gələn yükləri multimedial formada daşınması üçün Azərbaycan üzərindən proseslər yerinə yetiriləcək".

□ Nərgiz LİFTİYEV
Fotolar müəllifindir

Alabayın əhvalatı

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Kuba xüsusi xidmətlərinin ABŞ-ın Havana səfirliyindəki işçilərə akustik silah tətbiq etməsindən yazmışdıq. Dünən "Assosiyated Press" agentliyi həmin silahın səsini yayıbdır. Qulaq asdım, çeyirtkə ciyiltisi tipində bir səsdir. O səs ki, bizdə rayon yerlərində, yay aylarında daimi "fon musiqisidir". Burdan hansı nəticə çıxır?

O nəticə çıxır ki, bu yankilər çox əfəl, maymaq adamlardır. Neçə illərdir yeyib-yatırlar, üçüncü dünya ölkələrinə kağız (dollar) satmaqla onların var-yoxunu talan edirlər və bu avaraçılıq, müftəxorluq üzündən amerikalılarda bir zəiflik yaranıb. Örnək üçün, mən, sən, o - azərbaycanlılar o "çeyirtkə səsi" silahına yüz il məruz qalsaq tükümüz tərpenməz. Amerikalılar isə bir-iki ilin içində kar olublar. Osvensimdə qaz kamerasına düşüb "Oxqay" eləyən sumqayıtlı haqda sovet anekdotu yadınıza gəlirmi? Bax həmin durumdur. Gərək insan möhkəm olsun, bərkə-boşa düşsün. Biz planetin xilasını-zadını nahaq yerə amerikalılardan gözləyirik. Bu da ele bizim missiyamız olacaqdır. İnşallah, Avropa Şurası ilə süpürüşmədən başımız açılsın, Yeni Dünyada da görüləsi işlərimiz çoxdur. Lazım gəlsə tornadonu, okean qasırgalarını tutub getirib Xəzərdə mehə döndərək. Heç Amerikanın ən uzun bayraq dirəyi də yoxdur, sözgəlişi. Ortada nə var axı uzadasan, hamıya göstərsən? Dini fətva ilə şallaqlanmış adam belinə oxşayan bayraqları var. Dəli şeytan deyir bəlkə buna görə İranla yola gəlmirlər. Nəse, çox geopolitikaya girməyə, bunun da öz dükənciləri var.

Bizim qüdrətimizin daha bir nümayişi keçən həftə Topçubaşov adına xəstəxanada - el arasında "Eksperimentalni" deyilən obyektə olmuşdur. Sən demə xəstəxananın su pulu borcu varmış, "Azersu" da xətti bağlayıbdır. Əsl eksperimentdir. Susuz xəstəxanada müalicə işləri necə aparılsın, adamlar neçə gün sağ qala bilər... (Bayaq obyektlərinin adını çəkdiyim alman faşistləri də təxminən bu tip eksperimentlər aparıblar. Yoşef Mengele adlı həkim bu işlərə başçılıq edibdir. Mengele adamlardan sabun düzəldirdi, bizdə isə bu cür amansız üsullar yoxdur. Biz sabundan adam qayırmırıq).

Təzəlikcə bir kəndimizdə 3-4 cavan sözləşdilər, "Bu kənddə kişi yoxdur" sözüne görə bir-birini vurub öldürdülər. Nəticədə indi o kəndlərimiz kişi ilə doludur. Deməli əsas məsələ iradlardan, tənqidlərdən nəticə çıxarmaqdır. İşini düzgün qurmaqdır. Çağdaş dünyamızı fırtınalı politika dalğaları arasından limana aparıb çıxaracaq lider dövlətə ehtiyac yaranıbdır, qəlbimin səsi deyir ki, bu, Azərbaycanlıdır! İspaniyanın Kataloniya problemini, ingilislərin şotlandlarla dartsımasını, qırğızların qazaxlarla, ukraynalıların ruslarla davasını - bunun hamısını yalnız biz həll edə bilərik. Çətini TAP-TANAP-TURUP neft-qaz-pambıq-fındıq-üzüm-nar kəmərinin dünya birjasına çıxmasıdır. Çıxan kimi dünya öskürüb-asqırb düzələcəkdir.

Yaxşı yadıma düşdü, indi Qazaxıstan-Qırğızıstan sərhədində problemlər yaranıb. Bunun səbəbi Nazarbayevlə Atambayevə yola getməyidir. (Maşallah, hamısı da bay adamlardır. Bizdə də kaş Rüstəm müəllim prezident olaydı). Nursultan müəllim qırğızları kasıb adlandırıb, deyib cavan adamı vəzifəyə qoyun. Atambayevi isə gülmək tutub, çünki Nursultan müəllim özü Nadir şahı qundaqda görübdür. Yəni, cavanlıq yaxşı şeydirsə, özün istefa ver. Nəse, bu da bizim dərdimiz deyil, heç bilmirəm niyə yazdım. 90-cı illərin mahnisı vardı, onun yeridir: "Azər, türkmən, qırğız, qazax bunlar bir soydur"...

Ta türkmən dedik, birini də bu oğuz qardaşlarımızdan yazmaq. Soçidə MDB sammitiydi, orda türkmən prezident 1-ci Qurbanqulu 2-ci Saparmurat 3-cü Berdiməhəmmədov rus prezidenti Putinə alabay iti bağışladı. Alabay türkmən qoyun iti cinsidir, təxminən bizim Qafqaz qoyun itinə bənzəyir. Canavarı tutub boğan, sədaqətli, yekpər it cinsidir. Bu alabayla bağlı bir ibretəmiz əhvalat var, onu da yazım, yerimiz qalmadı.

Rusiyada bir polkovnik varmış, alabay iti saxlayırmış. Bu itlə çox sərt davranırmış, o üzəndən alabay polkovnikin bir sözünü iki eləməzmiş. Bir gün polkovnikin qaynanası qonaq gəlir. Evdə söhbət zamanı qaynana polkovnikin üstünə qışqırır, nəse bunu danlayır. Polkovnik isə susur. Bu zaman gözlənilmədən alabay hoppanıb bir neçə saniyədə polkovnikin boğazını gəmirib öldürür. Sən demə it baxıb ki, bunun illərdir zülmünə dözdüyü avtoritet əslində mahiyyətcə qorxağın biriymiş. Deməli ona qalib gəlmək olarmış.

Azərbaycan işğalçının cənub müttəfiqini ondan uzaqlaşdırır

Noyabrın 1-də Tehranda Rusiya, Azərbaycan və İran prezidentləri üçtərəfli görüşü keçiriləcək. Prezidentlərin budəfəki zirvə görüşündə üç qonşu ölkə arasında regional əməkdaşlığa dair məsələlərin geniş müzakirəsi gözlənilir. Söhbət ilk növbədə üç qonşu ölkənin iqtisadi maraqlarına xidmət edən və onların bölgədə tranzit rolunu artıracaq "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi (dəmiryolu) layihəsini reallaşdırmaq yönündə işləri intensivləşdirməkdən gedir.

Qeyd edək ki, üçlü formatda görüş Tehrandan bu ilin yayında baş tutmalı idi. Görünür, texniki xarakterli bəzi məsələlər, o sırada ola bilsin, regionda cərəyan edən son dramatik proseslər, habelə geosiyasi hadisələr bu mühüm görüşün ertlənməsini şərtləndirib. Bütün hallarda bir şey dəqiqdir ki, layihə vaxtında tamamlanacaq. Nə xoş ki, Azərbaycan bu layihədə də mərkəzi yer tutur - özü də etibarlı və imkanlı bir investor kimi.

*****

İşğalçı Ermənistanı ən çox narahat edən də tək cə belə üçlü zirvə görüşləri deyil, ən əvvəl İrəvana müttəfiq və simsar sayılan iki böyük dövlətin - Rusiya və İranın Azərbaycanla iqtisadi bağlarının çoxalması, Bakının Moskva və Tehran üçün önəminin artması, paralel olaraq, Ermənistanın tranzit ölkə olaraq əhəmiyyətinin azalması və işğalçı ölkənin onsuz da kəsad büdcəsinin getdikcə daha da kəsadlaşmasıdır. İqtisadi bağlılıq isə bir qayda olaraq siyasi bağları labüd edir ki, bu da Dağlıq Qarabağ məsələsində Bakının söz sahibliyini daha kəsərli edər, onun manevr imkanlarını artırır.

Yeri gəlmişkən, bu ayın sonunda - prezidentlərin Tehrandan zirvə görüşü ərəfəsində (30 oktyabr) Ermənistanın daha bir "qorxulu rəyası" sayılan Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun rəsmi açılışı gözlənilir. Açılışda Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan dövlət başçıları iştirak edəcək. Bununla təcavüzkar ölkənin iqtisadi və kommunikasiya blokadası daha da güclənmiş olacaq. Yada salaq ki, bu layihənin əsas sərmayəçisi Azərbaycandır.

*****

"Əslində, belə görüşlər (prezidentlərin gözlənilən Tehrandan zirvəsi nəzərdə tutulur-red.) bölgədə sülhün, sabitliyin və əməkdaşlığın inki-

Bakıdan İrəvana

növbəti strateji zərbə

Azərbaycan İranın yeni neft kəmərinin investorlarından biri ola bilər - mühüm gelişmə; rəsmi Tehran ölkəmizin yatırımlarına ümid edir; Rusiya, İran və Azərbaycan prezidentlərinin 1 noyabr Tehrandan görüşü ərəfəsində İrəvanın daha bir "qorxulu rəyası" çin olacaq...

şafına xidmət edir. Hər üç ölkə qarşılıqlı maraqlar əsasında əməkdaşlıq sisteminin yaradılmasına çalışmalıdır. Azərbaycan üçün bunun əhəmiyyəti çox böyükdür. Ölkəmiz həmişə bu istiqamətdə əməkdaşlığa hazırdır. Çünki Azərbaycanın xarici siyasət strategiyası əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq üzərində qurulub".

Bu sözləri axar.az açıqlamasında Rusiya, Azərbaycan və İran prezidentlərinin Tehrandan görüşünü şərh edən **deputat Asim Mollazadə** deyib. O, hesab edir ki, Azərbaycan-Rusiya-İran prezidentlərinin Tehrandan görüşü bir sıra mühüm perspektivlər vəd edir: "Bu, əsasən iqtisadi və nəqliyyat sahəsi ilə bağlı olacaq. Əslində ən mühüm məsələlərdən biri də indiki dövrdə Rusiya-Azərbaycan-İran formatıdır ki, bu sistemin də formalaşması Bakının maraqlarına uyğundur".

A.Mollazadə Tehrandan baş tutacaq ikitərəfli görüşlərə də münasibət bildirib. "Təbii olaraq Azərbaycanın bugünkü siyasətinin əsası Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli təşkil edir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan və Ru-

siya prezidentlərinin Tehrandan ikitərəfli görüşündə Dağlıq Qarabağ məsələsi də ön planda olacaq", - deyərək əlavə edib.

*****

Bu arada ermənilər üçün İran-Azərbaycan münasibətləri xüsusunda daha bir bəd xəbər yayılıb. Məlum olub ki, İran hökuməti özünün Oman körfəzindəki Cask limanı ilə Xəzərdəki Neka lomanı arasında neft kəməri layihəsini reallaşdırmaq imkanlarını nəzərdən keçirir və bu layihədə həm də Azərbaycanı iştirakçı kimi görür. Musavat.com-un bu haqda haqqın.az-a "Ghadir Investment Co." İran şirkətinin müşaviri Xəmsəri bildirib.

Xəbərin əsas özəlliyi də məhz Azərbaycanla bağlıdır. Belə ki, iranlı yetkili sözügedən layihədə Azərbaycanın da öz sərmayəsi ilə iştirakında maraqlı olduqlarını söyləyib. "Neka-Cask neft kəmərinin həyata keçməsi layihənin bütün iştirakçılarna xeyir gətirəcək və bütövlükdə Xəzər regionunun iqtisadi inkişafına xidmət edəcək. Layihə uzunluğu 1640 km, borunun diametri 42 düym, gündəlik buraxılış gücü isə 1

milyon ton neft olacaq boru xəttinin inşasını nəzərdə tutur", - deyərək şirkət rəsmisi bildirib və onu da qeyd edib ki, hələlik hər şey layihənin maliyyələşməsinə gedib di-rənir.

Tehrandan indi söylər göstərir ki, layihəyə iri beynəlxalq sərmayəçiləri cəlb eləsin. Ancaq Donald Trampın Ağ Evə gəlişi ilə İranın ABŞ-la təzədən gərginləşən münasibətləri, xüsusən də az öncə ABŞ Konqresinin İran, Rusiya və Şimali Koreyaya qarşı uzunmüddətli sanksiyalar qanunu qəbul etməsi iri investorlar axtarışını səmərəsiz edər, demək, Azərbaycanın maliyyə yatırımlarının önəmini artırır.

Sonda tək cə bunu əlavə eləmək qalır ki, İranın adı çəkilən neft kəməri projesində Azərbaycanın investor olaraq iştirakı məsələsinin prezidentlər - İlham Əliyev və Həsən Ruhaninin Tehrandan ikitərəfli görüşü çərçivəsində diqqət mərkəzinə gətiriləcəyi istisna edilmir. Bir sözlə, 1 noyabr zirvəsi hər mənada Azərbaycanın nəfinə, Ermənistanın isə zərərinə işləyəcək tarixi bir təmas kimi yadda qalacaq.

□ Analitik xidmət

2018-ci il yaxınlaşdıqca, seçki ilində müxalifət partiyalarının seçki bloku, birlik formalaşdırmasının mümkün olub-olmayacağı məsələsi gündəmə gəlir.

ADP sədri Sərdar Cəlalov bu barədə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, seçki ilində siyasi partiyaların blok, ittifaq qurması vacibdir. Seçkilərə yaxınlaşdıqca bütün ümumi müxalifət partiyalarının bir qismini əhatə eləyən ittifaq meydana çıxmaqla mümkündür.

Bəs blok konkret namizədin ətrafında yaradılmalıdır, yoxsa ittifaq qurulduqdan sonra

seçkiyə az qalmış namizədin müəyyənlişməsi mümkündür?

ADP sədri hesab edir ki, hər iki variantın üstün tərəfləri var: "Məsələn, biz gördük ki, Fransada əvvəlcə bir namizəd meydana çıxdı, ətrafında bir blok formalaşdırdı və prezident seçkilərində həmin blokla iştirak edib qalib gəldi. Müxalifət öncə bir araya gəlib birlik yaradıb sonra öz içərisindən bir namizəd seçib bu şəkildə seçkiyə

İqtidar-müxalifət dialoqu yenidən gündəmə gəldi

Seçki ilində partiyaların bloku formalaşsa bilər

qatıla da bilər. Birinci variant o zaman asan və uğurlu ola bilər ki, namizəd ciddi resurslara malik olsun. Ona sadəcə seçki kampaniyasını təşkil etmək üçün kadrlardan ibarət blok lazım olsun. İkinci halda isə namizəd çox da güclü olmaz, amma partiyalar öz güclərini birləşdirərək seçkiyə onun qələbəsinə çalışsın. Bu iki variantdan hansının üzərində dayanılmalı namizədin kimliyindən asılı olacaq. Ortada kifayət qədər güclü fiqur olacağına əsasən onun ətrafında öncədən blok yarana bilər".

S.Cəlalovlu onu da dedi ki, hakimiyyətlə siyasi partiyaların dialoqunun baş tutub-tutmayacağına gəlincə, biz dialoqdan imtina etmədiyimizi dəfələrlə bəyan etmişik: "Hakimiyyət seçki ilində siyasi partiyalarla dialoqda maraqlı olacağına, məsələ reallaşacağına, məsələ reallaşacağına. Yeni dialoq məsələsində əsas söz hakimiyyətdədir".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə hələ ki seçki bloku yaratmaq barədə düşünmədiklərini bildirib. Eyni zamanda deyib ki, amma partiyası bütün təşkilatlarla

funksional əməkdaşlığa həmişə açıqdır.

Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc isə bildirdi ki, müxalifətin ciddi koordinasiyasına, seçkilərə bağlı vahid platformadan iştirakına ciddi ehtiyac var. Seçki blokunun yaranması seçki ilində vacibdir: "Amma indiki seçki qanunu, indiki siyasi münasibətlər, vətəndaşların indiki apatiya vəziyyətində seçkilərdə iştirak müxalifətin hakimiyyətin demokratiya dekorasiyasında iştirakından başqa bir şey olmaz. Ən azı normal mübarizə

üçün şans olsa müxalifətin vahid namizədlə bir blokda seçkiyə qatılması doğru olar. Zənimcə, müxalifətin vahid namizədi bu hakimiyyətlə ortaqlığı olmayan, ölkədə hüquqi, demokratik, təminatlı cəmiyyətin qurulmasına intellekt və əqidəsi imkan verən birisi olmalıdır. Müxalifətin namizədinin qalib gəlməsi üçün cəmiyyətin əksəriyyətinin inana biləcəyi, müdafiə edəcəyi bir namizədə ehtiyac var. Blok da məhz beləsinin ətrafında yaradıla bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Müxalifət demokratikləşmə prosesində iştirakdan niyə imtina edib?

Partiya funksionerləri hesab edirlər ki, müxalifətin masa arxasında toplaşib müzakirələr aparması mütləqdir, ancaq...

Ölkədə uzun müddətdir ki, müxalifət partiyalarının fəaliyyəti hiss olunmur. Müxalifət partiyaları xeyli illər öncə bildirdilər ki, məqsədləri təkə hakimiyyətə gəlmək yox, demokratik cəmiyyət quruculuğuna, demokratik ənənələrin formalaşmasına nail olmaqdır. Ancaq son illərdə müxalifətin fəaliyyəti facebookda yalnız demagogiya ilə məşğul olur, bir də hər kvartalda bir mitinq keçirir. Sanki bununla da müxalifət işini bitmiş hesab edir. Faktiki olaraq müxalifət partiyaları ölkədə və dünyada gedən proseslərə demək olar ki, heç bir münasibət bildirmirlər, proseslərdə iştirakçı olurlar, hansısa bir sosial, iqtisadi, siyasi problemlə bağlı diskussiyalar təşkil etmirlər.

Səbəb nədir?

Sualı müxalifət partiyalarının funksionerlərinə ünvanlandıq.

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 7-8 partiyaların iştirakı ilə funksional birlik yaradıldı: "Heç kim bir araya gəlmək ehtiyacı hiss etmir. Biz təşəbbüs qaldırmışıq, ancaq mənfə münasibət göstəriblər. Məsələn, yaxınlarda Sabir Rüstəmxanlı bütün partiyaları bir araya gətirmişdi. Orada bildirildi ki, heç olmasa Azərbaycan müxalifəti ölkədə bir problem olaraq ortaya vahid mövqə qoysun. Yoxsa hər ağızdan bir səs çıxmasın. Hər bir söz deyəndə ölkə və dünya ictimaiyyəti müxalifətin hadisəyə münasibətini bilmir. İclasda isə birliyin tamamilə əleyhinə çıxış etdilər və istəmədilər ki, müxalifət bir araya gəlib, vahid mövqə nümayiş etdirdin. Ona görə də bizlik bir şey yoxdur. Başa düşürük ki, müxalifətin bir araya gəlməsi vacibdir. Bezi qüvvələr isə

bunun əksini düşünür".

VİP sədri Əli Əliyev söyləyib ki, müxalifətin bir araya gəlib bilməməsinin bir neçə səbəbi var:

"İlk növbədə son illərdə baş verən proseslər şəxsi və siyasi yöndə münasibətlərə elə ağır zərbə vurub ki, yaranmış mənəvi uçurumu adlamaq çətinidir. İkinci səbəb, partiyaların gücünün qeyri-müəyyən olmasıdır. Aparılan repressiv siyasət nəticəsində bütün təşkilatların cəmiyyətdə mövqə və dayaqları sarsılıb. Ölkədə obyektiv seçki olmadığından partiyaların yeri müəyyən deyil. Ona görə də bugünkü kütləvi tədbirlər paradını güc və düzən nümayişi kimi də qavramaq olar. Mənə görə növbəti səbəb, siyasi düşüncədəki qeyri-müəyyən vəziyyətdir. Belə ki, Azərbaycan transformasiya mərhələsinə dünya ilə birgə qədəm qoyub. Dünyada qonşularımızla dünya güclərinin nüfuz savaşı vüsət alıb. Həm Türkiyə, həm Rusiya, həm də İran dünya ilə açıq

konflikt münasibətlərindədir. Bu 3 dövlətin mərkəzində yerləşən Azərbaycanın mövqeyinin necəliyi ciddi politoloji, həm də siyasi sualdır. Bu amil hələdici dərəcədə qarşıda siyasi trendə təsir göstərəcək. Müxalifət qüvvələrinin bütün situasiyalarda kommunikasiya imkanları olmalıdır. Belə "lal" vəziyyət hakimiyyəti gücləndirir. Çünki hakimiyyətə qarşı eyni məsafədə olan şəxs və təşkilatların ən azı fikir mübadiləsi üçün imkanı olmalıdır. Hesab edirəm ki, səbəbin nə olmasından asılı olmayaraq, bu imkanlar, ünsiyyət şəraiti ən azından yaradılmalıdır".

AĞ partiyasının lideri Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a bildirib ki, müxalifətə xalq arasında münasibət problemi var:

"Müxalifətin hazırda xalqla işləməli zümərəsi qalmayıb.

Ona görə də, ancaq sosial şəbəkələrdə var olduqlarını sübut edirlər. Uzun müddətdir ki, müxalifət uğursuzluq sindromu yaşayır. Xalq isə uğursuz siyasi qüvvələrə yatırım qoymaq istəmir. Ümumiyyətlə, xalqın proseslərə təsir göstərəcək. İldə bir-iki dəfə mitinqlər olur. Görüldüyünüz kimi də təəssüf ki, bu mitinqlər xüsusi kütləviliyi ilə fərqlənir. Əgər bu mexanizm işləmirsə, müxalifət partiyaları papaqlarını qarşılarna qoyub düşünməlidirlər. Artıq daxilə islahatlara başlayıb, yeni simaları önə vermək lazımdır. Xalq tərəfindən beyinlərdə bitirilmiş insanlarda yatırım etmək doğru deyil. Yeni insanlar və yeni metodlar tətbiq edilməlidir. Təəssüf ki, heç bir müxalifət partiyaları bunu etmək istəmirlər. Əksinə, unudulmuş bəzi siyasi meyitləri diriltməklə məşğuldurlar. Prezident seçkiləri ya-

xınlaşır, yeni namizədlər haqqında danışmaq əvəzinə illər öncə potensialı tükənmiş şəxsləri gətirib əsas namizəd kimi təqdim etməyə çalışırlar. Görüntü yaranır ki, müxalifət hakimiyyətlə mübarizə aparmayıb, yeniliyin, prosesin qarşısını almaqla məşğuldur. Sabah Mark sosial şəbəkələri bağlasa, Azərbaycanda müxalifət adına nə qalacağı bilinmir. Bizim partiya son zamanlar formalaşan ən gənc partiyayıq. Ona görə də daha çox ideologiyamızın yerlərdə tətbiqi, yeni gənclərin sıralarımıza cəlb olunması istiqamətində çalışırıq. Dolayısı ilə təşkilatlanma işləri ilə məşğulduq. Buna baxmayaraq biz prezident seçkilərinə də qatılacağıq və namizədiyimizi verəcəyik. Fərquymiz odur ki, biz sırf milli görüş ideologiyasında formalaşmağa çalışırıq. Yeni maraqlar yox, ideologiya ətrafında insanlar cəmləşdirməyə cəhd edirik. Müasir dünyanın da siyasi tələbi budur".

KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu isə bildirdi ki, partiya daxilində toplantılar olur:

"Prezident seçkiləri və Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı tədbirlər keçirmək gündəlikdədir".

Politoloq Mübariz Əhmədovlu "Yeni Müsavat"a müxalif

fətin mövcud durumunu şərh edib. O bildirib ki, Azərbaycan müxalifəti daxili resursu tükənmiş ayrı-ayrı toplulardan ibarətdir:

"Əslində onların fəaliyyətsizliklərinin əsas səbəbi budur ki, hakimiyyətin apardığı siyasətin mahiyyətini anlamaq gücündə deyillər. Nə varsa, hamısına qarşı inkarçılıq mövqeyində dayanırlar. Ədalət naminə söyləyə bilirik ki, Azərbaycan hakimiyyətə kifayət qədər düşülmüş siyasət aparır. Baxsınlar ki, Azərbaycanda maraqlı olan xarici dövlətlə ölkədə "beşinci kolon"larını nə qədər gücləndiriblər. Demək ki, xarici dövlətlər ölkənin siyasəti hakimiyyətini çox güclü bilir və belə addım atır. Onlara qarşı da lazımı işlər aparılır. Bizim müxalifətin isə hakimiyyətdə ancaq minus axtarması, özlərinə də zərərdir. Müxalifətin öz arasında birlik yoxdur. Biri mitinq edir, digər ona gülür ki, adam az gəlib. Az gəlibse, sən də get öz adamlarını ona qat, çox olsun. Ard-arda mitinq təyin edirlər. Azərbaycanda nə qədər tərəfdarınız var ki, belə mitinqlər təşkil edirsiniz. Yaxşı hal odur ki, müxalifət toplansın, birgə müzakirələr aparsınlar və istefalarını ortaya qoysunlar ki, biz liderlər sıradan çıxırıq. Qoy, gəncliyin üstünə qalsın. Müxalifətin bugünkü hərəkatı az qalan cəmiyyətimizə xəyanət səviyyəsindədir. Çünki dünyəvi demokrat müxalifətin zəifləməsi Azərbaycanda dini radikal kəsimin güclənməsinə şərait yaradır. Normal müxalifət gücləndikcə radikalların arealı daralacaq və ölkəmiz normal inkişaf modunda olacaq. Bunun üçün müxalifət liderləri özləri öz üzərində işləməlidirlər."

□ **Əli RAİS**

Bağdad Bərzaninin qeyd-şərtsiz təslim olmasına çalışır

Kürd muxtariyyətinin lideri isə referendumun nəticələrindən maksimum faydalanmağa çalışır

Iraqın şimalında kürd muxtariyyətinin müstəqillik referendumundan sonra yaranmış gərginlik davam edir. Oktyabrın 12-də İraq ordusunun kürd muxtariyyəti sərhədlərinə, o cümlədən Kərkük və Mosul ətrafına ordu yığılması haqda xəbərlər yayılıb. Ötən gün isə bəzi media orqanlarında İraq ordusunun Kərkükdə hərbi əməliyyatlara başladığı haqda xəbərlər yayılıb.

Ancaq cümə günü İraq ordusu rəsmi açıqlama yayaraq Kərkükdə əməliyyat başladılması ilə bağlı xəbərləri təkzib edib. İraq ordusu mətbuat xidmətinin Facebook səhifəsindən yayılan açıqlamada bildirilir ki, ordu hissələri terrorçulardan azad edilən bölgələri təftiş edir və təmizləyir. Eyni zamanda İraq MN medianı yalnız rəsmi məlumatlara istinad etməyə çağırıb.

Qeyd edək ki, Kərkükdə əməliyyat başlaması haqda nüfuzlu "Frans Press" Agentliyi də xəbər yayıb. Xəbərdə İraq ordusunun 2014-cü ildə baş verən hadisələr zamanı itirdiyi mövqeləri geri almaq üçün irəlilədiyi qeyd olunur.

Iraqın baş naziri Heydər Abadi isə bir gün əvvəl bildirib ki, kürd administrasiyası ilə danışıqların əsas şərti İraqın ərazi bütövlüyü, birliyi və bölünməzliyinin tanınmasıdır. Baş nazir bildirib ki, bu mövzuda hər hansı müzakirə və ya vasitəçiliyə ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda Ənbar əyalətində əsəyin qorunması ilə bağlı genişləndirilmiş toplantıda çıxış edən baş nazir Abadi deyib ki, Bağdadın kürdlərə qarşı silahlardan istifadə etmək fikri yoxdur. Əlavə edib ki, onların məqsədi savaşa deyil, Konstitusiyanı mühafizə etməkdir. O hökumət öz xalqına qarşı ordudan istifadə etmək fikrində olmadığını da əlavə edib.

Kürd mediası isə gecə saatlarında İraq ordusunun Kərkükə daxil olacağı ilə bağlı xəbərlərin ardınca peşmərgə qüvvələri şəhərdə hazırlıq görmüş. Ancaq kürd saytları Kərkükdə peşmərgenin səhərə qədər hazırlıqda olduğunu yazsa da, hər hansı hücum faktını qeyd etməyib. Əvvəzində isə İraq ordusu və "Həşdi Şabi"-nin Kərkükün cənubunda, Bəşir kəndi və Tazə bölgəsində hərəkətli olduğunu yazır.

Kürd mənbələri "Həşdi Şabi"-nin Kərkükə hücum üçün əmr gözlədiyini yazır. Eyni zamanda təhdid nəticəsində bəzi kürd ailələrinin evlərini tərk etdiyini qeyd edir. İraq mediasında isə hökumətin kürd muxtariyyəti sərhədlərinə 50 minlik silahlı qüvvə göndərdiyini yazır. Kürdlərin narahatlığı da onu göstərir ki, heçqədən də kürd muxtariyyəti ətrafında, xüsusən də Kərkükə İraq qüvvələri toplanır. Ancaq hələlik Bağdad savaşa ehtimalını rədd edir və Ərbili referendumu ləğv etməyə çağırır. Bərzani isə sakitdir. Kürd lider referendumun nəticəsindən maksimum faydalanmağa, Bağdaddan hansısa güzəşt və öhdəliklər qoparmağa çalışır.

Məsələ ondadır ki, Bərzani referendumdan əvvəl də müstəqilliyə verilən səsərin kürd dövlətinin yaratmaq üçün kifayət etməyəcəyini bildirdi. Çünki kürd dövlətinin yaradılması BMT də daxil bütün beynəlxalq qurumlar və nəhəng dövlətlər tanınır. Ancaq Bərzani referendumun nəticəsindən, yeni yerli xalqın 92 faizlik səsini bu gün də olmasa, gələcəkdə sənəd kimi istifadə etmək və bunu Bağdada qarşı kart kimi istifadə etməyə çalışır. Çünki ortada həm də neft istehsalı və satışı hüquqları, o cümlədən kürdlərin İŞİD-dən sonra zəbt etdikləri İraq əraziləri və eləcə də Kərkükün taleyi kimi mühüm məsələlər var. Bağdad isə mövqeyini qəti şəkildə ortaya qoyub: Ərbillə referendum mövzusunda hər hansı bazarlıq olmayacaq. Çünki İraq rəhbərliyi bilir ki, Bərzani ilə danışıqlar masasına oturmaq hansısa güzəştlərin tanınmasıdır. Bu isə istənilən halda Bağdadın uduzmasıdır. Bu səbəbdən də Bağdad indi Bərzanini qeyd-şərtsiz təslimiyyətə sövq etməyə çalışır. Bərzani isə maksimum dırənək və Bağdaddan, eləcə də beynəlxalq missiya, həmçinin ABŞ-dan hansısa güzəştlər qazanmaq istəyir. Bu səbəbdən də indi hər iki tərəf inadkarlıq edir, geri çəkilmək istəmir.

Ancaq görünən odur ki, faktiki olaraq Ərbilin başqa variantı yoxdur. Bəlkə də indi baş verəcək silahlı toqquşma Ərbilin özü üçün faydalıdır. Çünki bundan sonra vasitəçilərin araya girməsi və Ərbilə hansısa imtiyaz tanınması mümkündür. Bu səbəbdən də Bərzani indi maksimum ehtiyatlı şəkildə bölgədə gərginlik havası yaratmağa çalışır.

□ K.RÖVŞƏNOĞLU

Oktabrın 15-də ABŞ prezidenti Donald Trampın İranla nüvə anlaşmasının davam edib-etməyəcəyi ilə bağlı qərar verəcək. Qeyd edək ki, İran və "altılıq" (BMT TŞ-nin 5 daimi üzvü və Almaniya) arasında 2015-ci ildə imzalanmış sazişin qüvvədə qalması üçün İrana qarşı sanksiyaların dondurulması müddətini uzatmalıdır. Ancaq prezidentin hərəkətlərindən belə görünür ki, o sazişi uzatmaq niyyətində deyil.

BBC-nin məlumatına görə, prezident Trampın anlaşmadan dəstəyini çəkməsi ABŞ-ın müqavilədən çıxması mənasına gəlmir. Çünki bunun üçün Konqres qarşısındakı 60 gün ərzində İrana qarşı embarqoları yenidən tətbiq edib-etməklə bağlı qərar verməlidir. ABŞ rəsmiləri, o cümlədən hökumət içində "şahinlər" qrupundan olan müdafiə naziri Devid Mattis də bu ayın əvvəlində Senatda keçirilən dinləmələrdə İranla nüvə anlaşmasından çəkilmənin Amerikanın maraqlarına uyğun olmadığını demişdi. Avropa ölkələri də İranla anlaşmanın davamında maraqlıdır. Yeri gəlmişkən, Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi də Tehranın nüvə anlaşmasına riayət etdiyini açıqlayıb.

ABŞ-ın İranla nüvə anlaşmasından çıxması və Tehrana qarşı embarqoları bərpa etməsi yalnız İran deyil, bütövlükdə bölgədə gərginliyi artırır. Çünki Vaşinqtonun İrana qarşı yeni raket sınaqları ilə əlaqədar sanksiyalar tətbiq etməsi və İnkilab Keşikçiləri Korpusunu (SEPAH) terror təşkilatları siyahısına salmaqla bağlı qərarı regionda 10 il əvvəlki gərgin situasiyanın bərpa olunmasına gətirəcək. Artıq İnkilab Keşikçiləri Korpusu (SEPAH) ABŞ-a, bu qurumun terrorçu təşkilatlar siyahısına salınması üçün xəbərdarlıq edib. Korpus komandiri bildirib ki, ona qarşı sanksiyalar elan edilsə, keşikçilər də ABŞ hərbiyyesini hədəfə alacaqlar.

SEPAH hüzurcu İranın əsas hərbi gücü hesab olunur və inqilab qvardiyası kimi xüsusi statusa malikdir. Ali dini liderə tabe olan bu ordunun bütün sahələrdə - hava, dəniz, quru - döyüş birlikləri var. Bundan başqa İranın ölkə xaricində əməliyyatları da bu qurum vasitəsilə aparılır.

SEPAH komandiri general İbrahim Cəfəri SEPAH Strateji Şurasının toplantısında ABŞ hökumətinin İnkilab Keşikçilərini terror təşkilatına salmasına sətir etiraz edib. Cəfəri deyib ki, ABŞ-ın sanksiyaların vaxtını uzatmaqdan imtinası nüvə anlaşmasından birtərəfli şəkildə çəkilməsi mənasına gəlir. Eyni

"İran-ABŞ münasibətlərinin gərginləşməsi Azərbaycanın önəmini artıracaq"

"Kafkassam" rəhbərinə görə, Trampın İrana qarşı embarqo tətbiq etməsi Amerikaya ciddi başağrıqları yaradacaq

zamanda bildirib ki, SEPAH-a qarşı embarqo tətbiq olunacağı halda Vaşinqton bölgədəki bazaları İran raketləri mənzilindən - 2 min km - uzağa daşması lazım gələcək. O deyib ki, sanksiya tətbiq olunacağı halda İnkilab Keşikçiləri Yaxın Şərq başda olmaqla, bütün dünyada ABŞ ordusunu İŞİD-ə bərabər tutub, analoji münasibət göstərəcəklərini deyib.

Rəsmi Tehran da bəyan edib ki, SEPAH-ın terror təşkilatı siyahısına salınmasına İranın cavabı ciddi və sətir olacaq. **İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Behram Qasimi** deyib ki, İran Amerikanın hakim dairələrinin bu strateji və önəmli səhvi etməyəcəyinə ümid edir: "Onlar bu işi görmüş olsalar, İranın cavabı ciddi, ağır və sətir olacaq. Amerika gerek atacağı bu addımın sonra baş verənlərin məsuliyyətini qəbul etsin".

ABŞ-ın nüvə anlaşmasından çıxması regiona, xüsusən də Azərbaycana hansı təsiri göstərə bilər? Qeyd edək ki, Azərbaycan 5 il əvvəl qədər ABŞ-İran gərginliyindən ən çox təsirlənən ölkələrdən biri olub. İki ölkə arasında soyuqluq müşahidə olunub, hətta bir neçə dəfə İrana hava zərbələri zamanı

Azərbaycan ərazilərindən istifadə olunacağı ilə bağlı məlumatlar döriyyəyə buraxılıb. Azərbaycan hökuməti ən yüksək səviyyədə ölkə ərazilərinin 3-cü dövlətə qarşı istifadəsinə icazə verilməyəcəyi barədə açıqlama verdi. İndi isə ABŞ-ın indiki rəhbərliyi İranla qarşıdurma xəttini seçir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz açıqlamalara rəğmən, prezident Tramp deyib ki, İran "anlaşmanın ruhuna uyğun davranmır".

"Kafkassam" Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Hasan Oktaya görə, ABŞ prezidentinin yaxın dövrdə Vaşinqtonun xarici siyasəti ilə bağlı kəskin addımlar atması gözlənilir. Ekspertə görə, ABŞ-ın Suriya münaqişəsi ilə bağlı Türkiyə ilə rəqabətə girməsi İndi Vaşinqtonun maraqlarına zərbə vurur. "Daha əvvəl Amerika xalqı prezidentin verdiyi qərarlardan o qədər təsirlənməyib. Ancaq İndi artıq ABŞ-ın siyasi rəqabəti sırası amerikalıların özlərinə də zərbə vurur. Bu mənada Tramp İranla bağlı atacağı addımları ciddi şəkildə ölkələrdən biri olub. İki ölkə arasında soyuqluq müşahidə olunub, hətta bir neçə dəfə İrana hava zərbələri zamanı

də Şimali İraq mövzusu Amerikanın yolunda ciddi mənadə sınıtı yaradır. Bu mənada İndi Vaşinqton həm İranı, həm də Türkiyəni qarşısına almaqla bağlı qərar verməli olacaq".

H.Oktay deyir ki, Trampın İrana qarşı embarqo tətbiq etməsi Türkiyə və İranı daha da yaxınlaşdıracaq və eyni zamanda Suriya, eləcə də İraq siyasətində Amerika üçün ciddi başağrıqları yaradacaq. Azərbaycana gəlincə, "Kafkassam" başqanı hesab edir ki, Azərbaycan regional siyasət baxımından xarici təsirə açıq bir ölkədir: "Rusiya-Türkiyə əlaqələri və ya ABŞ-Rusiya münasibətləri Azərbaycana müsbət, yaxud da mənfi təsir göstərir. Azərbaycan regional siyasət baxımından özünəməxsus strategiya formalaşdırmağa çalışarkən Türkiyənin dəstəyini alması onun üçün faydalı olacaq. Bu mənada həm də İrana qarşı tətbiq olunacaq sanksiyalar Azərbaycanın regional önəmini artıracaq. ABŞ rəhbərliyi İrana qarşı embarqonu bərpa edərsə iki dövlətlə, yəni İran və Türkiyə ilə rəqabət edəcək. Əks təqdirdə, Türkiyə qarşısında İranla ittifaq qurmuş olacaq".

□ KƏNAN

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bir neçə gün öncə Ukrayna səfəri çərçivəsində Kırımla bağlı verdiyi bəyanatın sözsüz ki, Dağlıq Qarabağ məsələsinə və Azərbaycana da birbaşa dəxli var. Xəbər verildiyi kimi, Ərdoğan Kırımın Rusiya tərəfindən ilhaqını Ankaranın heç vaxt tanımayacağını bəyan etməklə Ukraynanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə Türkiyənin sadıqlığını bir daha ortaya qoyub.

Təbii ki, qardaş ölkənin Qarabağ məsələsində mövqeyi də analoji xarakter daşıyır və Ankara birmənalı şəkildə Azərbaycanın yanındadır - üstəlik, hər cür dəstək verməklə. Separatizmi pisləyən Türkiyədən fərqli olaraq, Rusiya isə postsovet ölkələrində dağıdıcı separatçılığı himayə etməkdədir, Kırımı zorla özünə birləşdirib, Donbasda iki separatçı qurum yaradıb, Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanımaq adı ilə orada böyük sayda hərbi qüvvə yerləşdirib, nəhayət, Ermənistanla Azərbaycan torpaqlarının işğal ortağıdır.

Bir sözlə, Türkiyədən fərqli olaraq Rusiya separatçılıq məsələsində diametral zidd mövqe tutmaqdadır. Doğrudur, Moskva formal olaraq, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, ancaq Qarabağ probleminin ədalətli şəkildə, ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində həlli üçün real iş də görmür. Amma o da faktır ki, Rusiya ilə Türkiyə arasında münasibətlər kifayət qədər istidir və bu da ən çox işğalçı Ermənistanı narahat edir.

Bəs, Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması ilə Dağlıq Qarabağ nizamlanmasının da yaxınlaşması mümkündürmü? Siyasi təhlilçilərin bu xüsusda fikirləri birmənalı deyil.

"Türkiyənin Rusiya ilə münasibətləri heç bir sahədə rahat şəkildə inkişafda olmayacaq. Nədən ki, bu iki dövlət beynəlxalq münasibətlərə aid heç bir məsələ üzrə razılığa gələ bilmir". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə rusdilli Vesti.az saytına açıqlamasında Türkiyədəki Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin analitiki və eksperti Engin Özer bildirib.

Ərdoğanın son Ukrayna səfərini və onun Kırımla bağlı

bəyanatına diqqət çəkən ekspert Türkiyənin Kırımdakı referendumu tanımadığını və indi də tanımadığını qeyd edib. "Ankaranın bu məsələdə mövqeyi Moskva ilə əlaqələrin necə inkişaf etməsindən asılı olmayaraq, həmişə dəyişməz qalacaq", - deyə o vurğulayıb.

"Baxmayaraq ki, rəsmi Ankara və Moskva Suriya və İraqın ərazi bütövlüyü məsələsində vahid mövqedən çıxış edib və anlaşma əldə edib, həmçinin bu yöndə əməkdaşlıq davam edir, Ermənistanın Dağlıq Qarabağı işğal etməsi, Rusiyanın İrəvana dəstək verməsi və Ukrayna problemləri ilə bağlı heç bir irəliləyiş yoxdur" - türkiyəli analitik əlavə edib.

Kremlin belə ikili standartı şübhəsiz ki, ən əvvəl Rusiyanın həmsərhəd postsovet ölkələrin suverenliyini və müstəqilliyini hələ də qəbul edə bilməməsi, özünün sərhədləri boyu NATO-nun, ABŞ-in (bütövlükdə Qərbin) güclənməsindən yana xofla bağlıdır. Bu narahatlığı həтта az öncə Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov dilə gətirmiş, bununla da faktiki şəkildə Rusiya ilə həmsərhəd ölkələrdə separatizm ocaqlarına Moskvanın dəstək verdiyini etiraf etmişdi.

*****

Konkret olaraq, Dağlıq Qarabağ ixtilafının bunca uzanmasının əsas səbəblərindən biri də sözsüz ki, budur - həlli uzanan Qarabağ konfliktini hesabına öncəliklə Azərbaycanı Rusiyadan "çox uzağa" getməyə qoymamaq. Hərçənd son vaxtlar sülh danışıqlarında yenə də müəyyən hərəkətilik müşahidə edilməkdə, həтта bəzi nikbin proqnozlar səslənməkdədir.

"2018-ci ilin mart ayından sonra Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı intensiv və

Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması: Qarabağ nizamlanması da yaxınlaşdırmı?

Sülh danışıqları ilə bağlı yenə də nikbin proqnozlar səslənməyə başlayıb, ancaq ekspertlərin təxminləri birmənalı deyil; **türkiyəli analitik:** "Ankara və Kreml Suriya və İraqın ərazi bütövlüyü məsələsində vahid mövqedən çıxış eləsə də..."; prezidentlərin növbəti görüşünün yeri məlum oldu...

sürətli danışıqlar prosesi başlayacaq. Bu intensiv danışıqlar prosesinin başlanmasına startı prezidentlərin görüşü verəcək". Bu sözləri sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevdən Qarabağ probleminin həlli üçün vaxt istəməsi ilə bağlı rusiyalı ekspertin açıqlamasına münasibət bildirərkən deyib (Axa.az).

Onun sözlərinə görə, xarici işlər nazirlərinin görüşündə yenidən Rusiyanın 5 rayonun qaytarılması ilə bağlı planı gündəmə gəlib və bu məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi edilib. "Qərribə burasıdır ki, həmin görüşdə bundan öncə özünü naza qoyan Ermənistan danışıqlara gedəcəyini bildirdi. Bu görüşdən sonra demək olar ki, iki ölkənin də xarici işlər nazirləri 5 rayonun qaytarılması məsələsində razılığa gəldilər. Onun ardınca Minsk Qrupunun həmsədrləri həm Ermənistanla, həm də Azərbaycana rəsmi səfər etdi, iki ölkənin dövlət başçıları ilə görüşdülər. Onlar iki ölkənin prezidentinin görüşü üçün də razılıq əldə etdilər", - deyə politoloq qeyd edib.

Onun qənaətinə, Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı olan açar dövlət Rusiyadır və ona görə də bir çox məsələlər də onunla razılmalıdır: "Ona görə belə qərarları verər-

kən olduqca diqqətli olmalıyıq ki, Rusiyanın məsələdə mövqeyi bizim xeyrimizə olsun". Yada salmaq ki, Musavat.com bu günlərdə xəbər vermişdi ki, rusiyalı analitik və politoloq Vladimir Yevseyev "Azadlıq" radiosunun erməni redaksiyasına müsahibəsində bildirdi ki, 2017-ci ilin iyulunda Soçidə Rusiya və Azərbaycan prezidentləri - Vladimir Putin və İlham Əliyev arasında görüşdən sonra təmas xəttində gərginlik qismən səngiyib. Rusiyalı ekspertin qənaətinə, Qarabağ cəbhəsində nisbi sükunət gələn ilin martında Rusiyada gözlənilən prezident seçkiləri ilə birbaşa bağlıdır. "Fikrimcə, Moskva Soçi görüşü zamanı regionda sabit situasiyanın saxlanması ilə bağlı İlham Əliyevdən bəzi zəmanətlər alıb" - Yevseyev bildirmişdi.

*****

Bir çox ekspertlər isə rəsmi Moskvanın Dağlıq Qarabağ konfliktini həll etmək üçün ciddi səylər göstərməkdən daha çox, vaxt udmağa çalışdığını düşünürlər. Bu isə işğalçı Ermənistanın da maraqlarına cavab verir. Azərbaycan isə təbii ki, danışıqlar yolu ilə status-kvonun tezliklə dəyişməsinə və ərazilərin işğaldan azad olunmağa başlamasında maraqlıdır. Əks halda, müharibə qaçılmaz olacaq. Üçüncü yol, sadəcə, mövcud deyil.

Bu arada Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri - İl-

ham Əliyevlə Serj Sərkisyanın 2017-ci ildə ilk görüşünün gələn həftə İsvetçrənin Cenevrə şəhərində baş tutacağı haqda məlumat yayılıb. Bunu hakim Ermənistan Respublika Partiyası sədrinin müavini, parlamentin xarici əlaqələr komissiyasının başçısı Armen Aşotyan bəyan edib.

Armen Aşotyan deyib ki, görüş məsələsi oktyabrın 12-si Respublika Partiyasının icra orqanının toplantısında qurumun sədri, prezident Serj Sərkisyanla müzakirə olunub. Onun sözlərinə görə, görüş razılaşması ATƏT-in Minsk qrupunun Fransa, Rusiya, ABŞ-dən olan həmsədrləri və ATƏT sədrinin xüsusi nümayəndəsinin ötən həftə İrəvanda və Bakıda apardığı danışıqlarda əldə edilib.

Azərbaycan XİN-i isə prezidentlərin görüşünün tarixini də açıqlayıb. XİN-nin mətbuat xidmətindən verilən məlumatda bildirilir ki, həmsədrlərinin təklifi əsasında münaqişənin həlli prosesini müzakirə etmək üçün Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin 16 oktyabr 2017-ci il tarixində Cenevrədə görüşü keçiriləcək.

Xatırladaq ki, 1998-ci ildən bəri Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri 53 görüş keçiriblər. Bunun 23-ü Heydər Əliyevlə Robert Köçəryanın görüşləri, 9-u İlham Əliyevlə Robert Köçəryanın görüşləri, 21-i İlham Əliyevlə Serj Sərkisyanın görüşləridir.

İlham Əliyevlə Serj Sərkisyan ilk dəfə 2008-ci ilin iyun ayında, sonuncu dəfə 2016-cı ilin iyun ayında bir araya gəliblər:

- 5 iyun 2008-ci il - Sankt-Peterburq, Rusiya
- 2 noyabr 2008-ci il - Moskva, Rusiya
- 28 yanvar 2009-cu il - Sürrix, İsvetçrə
- 7 may 2009-cu il - Praqa, Çexiya
- 4 iyun 2009-cu il - Sankt-Peterburq
- 17-18 iyul 2009-cu il - Moskva
- 8-9 oktyabr 2009-cu il - Kişinyov, Moldova
- 25 noyabr 2009-cu il - Münhen, Almaniya
- 25 yanvar 2010-cu il - Soçi, Rusiya
- 17 iyun 2010-cu il - Sankt-Peterburq
- 27 oktyabr 2010-cu il - Heştərxan, Rusiya
- 5 mart 2011-ci il - Soçi
- 24 iyun 2011-ci il - Kazan, Rusiya
- 25 yanvar 2012-cu il - Soçi
- 19 noyabr 2013-cü il - Vyana, Avstriya
- 10 avqust 2014-cü il - Soçi
- 4 sentyabr 2014-cü il - Nyu-Port, Uels
- 27 oktyabr 2014-cü il - Paris, Fransa
- 19 dekabr 2015-ci il - Bern, İsvetçrə
- 16 may 2016-cı il - Vyana
- 20 iyun 2016-cı il - Sankt-Peterburq.

Saxta qalmaqallar şousu

Samir SARI

5-6 il olar ki, "Maşın-şou"nu (və təkə onu yox) boykot etmişəm, baxmıram, amma hər gün işə gəlib saytları açanda, sosial şəbəkəyə qoşulanda görürəm ki, "Maşın-şou" mənə baxır. Görürəm, saytlar şoudan çoxlu fraqmentlər paylaşır, ayrı-ayrı "Feysbuk" istifadəçiləri ayrı-ayrı şou iştirakçılarını müzakirə edirlər.

Baxırsan ki, qurtuluş yoxdur. Nə qədər istəyirsən, boykot elə, baxma, bu mövzudan yan keçə bilməzsən. Sən baxmırsan, yüzlərlə, minlərlə tanıdığın, yoldaşlıq etdiyin adamlar baxır və onlar şouda gördüklərini sənin yanında danışirlar, həm də elə maraqla danışirlar ki, biz də baxırsan ki, hansısa sayta girmisən və şoudaki "qalmaqal"la bağlı cəlbədedici başlıqlı uyğun xəbəri oxuyur, vide-osuna baxırsan.

"Qalmaqal" sözünü əbəs yerə dırnaqda yazmıram. Normalda bu cür "qalmaqal"lar durduq yerdə yarana bilməz, çünki şouya qatılan adamlar ağıllı-başlı, yetkin şəxslərdir, heç nə üstündə niyə qırğın yaratsınlar ki... Bu "qalmaqal"ları Murad yaradır, əvvəlcədən düz-qoş edir, ssenariləşdirir, daha sonra çəkiliş əsnasında gözlerini alacalandıra-alacalandıra gah bu, gah o tərəfə tırka verir.

Belə şeyləri biz gənc vaxt çalışdığımız kollektivlərdə edərdik. Məzə üçün. Olardı ki, iki qızıqşan adam tapardıq, aralarına bir konflikt salardıq, onlar mübahisə edər, getdikcə qızışar, bəzən söyüşər, hərdən də əlbəyaxa olub tutaşardılar, biz də kənarda durub gülüşərdik. Hərçənd iş qovğasının əlbəyaxa dava mərhələsinə çatanda araya girib dalaşanları ayırmağa çalışardıq və bir-iki şillə-təpik də bizə dəyərdi. İntehası, dalaşanlardan fərqli olaraq bizə dəyən şillə-təpiklər nə bizi ağrıtmazdı, nə də konfliktin məzəliliyini azaltmazdı. Qovğa ssenaristliyi, rejissorluğu etmək gerçəkəndə də maraqlı və məzəli işdir.

İndi Murad da elə edir. Tanınmış sənət adamlarını bir-birilə dalaşdırır, özü isə təkə, qədəşlər demişkən, mirt, kayf tutmur, verilşinə auditoriya, reyting, reklam və pul qazanır. Onun nə vecinədir ki, o verilşədə dalaşan iki qadın iştirakçı 10 il də bundan sonra barışmayacaqlar, barışsalar da, üzde barışacaqlar, daldada bir-birinin haqqında "lotuşka" deyəcək, "onu saxlayan kim olduğunu ves Bakı bilir də" kimi cümlələr quracaqlar. Yaxud da dalaşan kişi məşhurlar bir-birinə uzun illər salam verməyəcəklərsə, bir-birinin dalınca "filankəs kişi deyil" deyəcəklərsə, bunun Murada nə istisi-soyuğu var? Cəhənnəmə desinlər. Bir şoudur, oldu, bitdi.

Ən pisi odur ki, maşına, şöhrətə ehtiyacı olmayan şəxslər belə şoulara qatılır, özlərini biabır edirlər. Yeni bir maşına görə adamın üzünə qarşı, 9 milyonluq auditoriyanın önündə pis sözlər deyəcəklərsə, adam buna cavab verəndə özünün bütün həyasızlıq potensialını ortaya qoymalı olacaqsın, Allah kəssin elə maşın sahibi olmağı. Bunu bilib-bilə Muradın şousuna qatılanların düşüncə tərzinə də mat qalmaqlar, tamahlarının itiliyinə, ağıllarının seyrəkliyinə də.

Qədərbilən xalqımızın bu cür əldəqayıma şoulara marağına gəlincə, bu, dərin söhbətdir, xeyli elmi əsasları, sosioloji, psixoloji, meteoroloji (bu da olmamış olmaz) səbəbləri var.

Bu şouya da baxmayıb, nəyə baxsınlar? Maraqlı nə var? Gedib Kürdüstandakı və Kataloniyadakı separatçılıq hərəkatlarının fərqli və oxşar cəhətləri, bunun Qarabağdakı separatçılığa mümkün təsirləri barədə politoloji söhbətlərə qulaq asmayacaqlar ki. Bu maraqlı deyil. Maraqlı olan Pişik Günəllə aparıcı Vüsalənin bir-birinə "aaaz" xitabı edərək, başladığıları qovğadır. Hələ arada saçıyoldu olsaydı, həm xalqımız məmnun qalardı, həm də Muradın şousu daha da populyarlıq qazanardı. (Əslində bu cür durumlarda saçıyoldu ona görə olmur ki, iştirakçılar əllərini maşından çəkə bilməzlər, yoxsa durum o durum idi, 9 milyonun gözü qabağında "aaaz, beynimi çöndərmə mənim" sözü işlənilsə, 10-cu saniyədən sonra rəqibin saçları qoşa əlin hücumuna məruz qalmalıydı).

Bu MTRŞ-lik məsələdir. Necə ki, bu idarə milli-mənəvi dəyərlərimizə, mentalitetimizə zidd olan verilşləri bağlayır, aparıcıları cəzalandırır, "Maşın-şou"dakı permanent səviyyəsizlik nümayişinə də bir əncam çəkməlidir ki, camaatın uşağının tərbiyəsi pozulmasın.

Baş Dövlət Yol Polisi (DYP) İdarəsi mexaniki nəqliyyat vasitələrinin dövlət qeydiyyat nişanları standartlarının tələbləri ilə əlaqədar sürücülərə və avtomobil sahiblərinə müraciət edib.

Müraciətdə bildirilib ki, son vaxtlar bəzi nəqliyyat vasitələrinin dövlət qeydiyyat nişanlarında qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş standartların tələblərinin pozulması hallarına rast gəlinir:

"Belə ki, ayrı-ayrı sürücülər guya daha gözəl görünməyən nümunələri üzərinə həkk olunmuş defis simvollarını bilərəkdən müxtəlif üsullarla silirlər, lakin nəzərə almırlar ki, bu hərəkət qayda pozuntusu hesab edilir. Yeni sürücünün adı kiçik xətt hesab etdiyi simvolun pozulması dövlət qeydiyyat nişanları standartının tələblərinin pozulması kimi qiymətləndirilir ki, bu da nəticədə YPX əməkdaşları tərəfindən sürücünün cərimə olunmasına şərait yaradır".

DİN Baş DYP İdarəsi sürücülərə standart tələblərinin pozulmasını aradan qaldırmaları üçün 1 ay vaxt verir. Bildirilib ki, əks halda nəqliyyat vasitəsinin istismarı qadağan olunmaqla sürücülər inzibati məsuliyyətə cəlb ediləcəkdir. Eləcə də xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə qeydə alınan digər qayda pozuntuları ilə bağlı tərtib edilmiş elektron protokollardakı görüntülərdə belə hallar aşkar olunduğu təqdirdə inzibati xəyata yol verməmiş şəxslər haqqında əlavə inzibati tənbeh tədbiri görülməkdir.

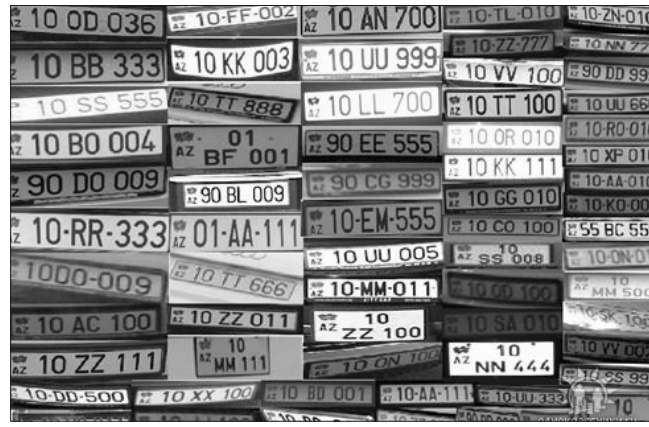
Məsələ sosial şəbəkələrdə geniş müzakirəyə səbəb olub. İstifadəçilər bildirirlər ki, nömrələri onlar hər hansı bir mağazadan almırlar. Onlar qeyd ediblər ki, dövlət nömrə nişanlarını defis xətti olmadan elə DYP-dən alıblar. Hətta bəzi insanlar iddia edirlər ki, nömrələri defissiz almaq üçün 10 manat artıq pul ödəyiblər. İndi isə yenidən buna görə cərimələnmə bilirlər. Sürücülər bildirirlər ki, hər kəs nömrələrin xətsiz daha yaxşı görünməyənini söyləyirsə, nə üçün standart defissiz olmur?

Səslənən fikirlərlə bağlı **Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin şöbə rəisi, polkovnik Kamran Əliyev** söyləyib ki, dünya praktikasında da belədir ki, hərflərlə rəqəmləri defis vasitəsilə ayırmaq daha asandır: "Bizdə də nömrələrin konkret standartı var və kimse orada nəyisə silib verə bilməz. Kimse deyirsə ki, 10 manata bunu sildirmişik, o zaman sual verirəm ki, bəyəm bu nədir ki, 10 manat

DYP-nin nömrələrlə bağlı sürücülərə müraciəti qalmaqal yaratdı

Kamran Əliyev: "Bütün əməkdaşlarımıza tezquruyan xüsusi boyalar paylanılıb ki, xətti bərpa etsinlər"

Ərşad Hüseynov: "Bu nömrələr veriləndə standartla uyğun olmalıdır"

verirlər? Bunun üzərinə ağ boya da vurmaq olar və ya hər hansı bir məhlulla həmin defisleri silmək mümkündür. Əgər belədirsə, o zaman kim və niyə 10 manat verir? Elə alıb özü pozar də. Yeni sürücü başa düşməlidir ki, bu standartın tələbinin pozulmasına görə, məsuliyyət şəxsin özünün üzərinə düşür. Lap belə özü pozmasa başqa bir hadisə ilə bağlı dövlət nömrə nişanında pozuntu olubsa, sürücü başa düşməlidir ki, buna görə məsuliyyətə cəlb olunacaq. Bu səbəbdən də nasazlığı aradan qaldırılmalıdır. Bilirsiniz ki, nömrəyə nə isə olsa bərpası mümkün olmur. Belə olduğu təqdirdə sürücü qeydiyyat şəhadətnaməsi ilə müraciət edir və ona nömrənin eynisi çap olunub, verilir. Bunun da bir dənəsinə görə rüsum 11 manat, ümumilikdə isə 22 manatdır. Adı bir qaraltını isə özü də aradan qaldıra bilər. Buna görə də biz sürücülərə müraciət etmişik ki, bir ay müddətində həmin nasazlıqları aradan qaldırsınlar. Bunun üçün də istənilən yol polisi şöbəsinə, stasionar postlara yaxınlaşıb ödənişsiz və təxminən 2-3 dəqiqəyə bu nasazlığı aradan qaldıra biləcəklər. Bütün əməkdaşlarımıza tezquruyan xüsusi boyalar paylanılıb ki, xətti bərpa etsinlər".

1 ay ərzində təyin olunan standart tətbiq olunmasa, sürücülər inzibati xətlər məəcəlləsinin 342.5-ci maddəsinə 50 manat cərimələnməklər.

Məsələ ilə bağlı **hüquqşünas Ərşad Hüseynov** "Yeni Müsavat"a bildirib ki, 10 manat verən adamlar prinsiplərlə gedib şikayət etsinlər ki, bizdən pul alıblar:

inzibati Xətlər Məcəlləsində qeyd olunur ki, əgər nəqliyyat vasitəsinin üzərində standartla uyğun olmayan nömrə varsa, o zaman sürücü 60 manat cərimə olunur və hesabına 4 bal yazılır. Kiminsə problemi olarsa, məhkəməyə müraciət edər. Bir məsələ də var ki, dövlət qeydiyyat nişanını ancaq dövlət verir. Bu nömrələr veriləndə standartla uyğun olmalıdır. Sürücü də onu standartla uyğun şəkildə saxlamalıdır. İndi bu xətləri yenidən bərpa etmək olar. Qara boya ilə sadəcə olaraq xətt qoymaq lazımdır. Eləsi də var ki, xətlərin üzərinə yapışmış təbəqə vurublar. Onu qopartsalar, xətt bərpa olunacaq. Ancaq bunu, səliqəli şəkildə etmək lazımdır. Polisdə nömrəni bütöv dəyişmək 22 manatdır. Ola bilər ki, elə avtomobil olsun ki, onun nömrəsini bütöv dəyişmək lazım gəlsin. Bu zaman pul ödəyəcəklər. Əks halda ödənişsiz edə bilirlər".

□ Əİ RAİS

Azərbaycanda kredit borcunu ödəməyənlərin cəzası yüngülləşdirilir

Azərbaycanda kredit borclarını ödəməkdən yayınan şəxslərin cəzası yüngülləşdirilir, onlara qarşı yeni cəza növü tətbiq olunur. APA-nın məlumatına görə, bununla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 196-cı (Kreditor borclarını ödəməkdən qəsdən yayınma) maddəsinə dəyişiklik edilir.

Layihəyə əsasən, məhkəmənin qüvvəyə minmiş müvafiq qərarına əsasən təşkilat rəhbərinin və ya vətəndaşın kreditor borclarını, yaxud qiymətli kağızları ödəməkdən qəsdən yayınması xeyli miqdarda ziyan vurduqda, müvafiq cərimələrlə birlikdə tətbiq olunan iki ilədək azadlıqdan məhrum etmə cəzası iki ilədək azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası ilə əvəzlənir.

Qeyd edək ki, azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası yenedir və bu, cəzaçəkmə və yaxud həbsxana şəraitində icra olunmur.

Layihə Milli Məclisin oktyabrın 20-də keçiriləcək plenar iclasında müzakirəyə çıxarılaçaq.

Kərə yağının bahalaşması ətrafında gedən müzakirələr, verilən açıqlamalar göstərdi ki, Avropa, Yeni Zelandiya mənşəli yağların qiymətindəki kəskin bahalaşma bazara ucuz yağların axınına sürətləndirməkədir.

Qeyd edək ki, manatın devalvasiyalarından sonra istehlak məhsullarının qiymətində baş verən bahalaşma yalnız kərə yağı deyil, əksər ərzaq məhsulları üzrə eyni vəziyyətin yaranmasına səbəb olub. Bura şəkər tozu, ət və ət məhsullarından tutmuş süd məhsulları və uşaq qidalarnadək çoxsaylı məhsullar aiddir. Bu isə istehlak bazarında keyfiyyət problemini yenidən aktuallaşdırır: ucuz məhsulun keyfiyyət baxımından bahalaşan məhsuldan aşağı olduğunu hər bir istehlakçı öz təmsalında açıq hiss edir.

Maraqlıdır ki, hazırda Azərbaycanda istehlak bazarına daxil olan mal və məhsulların keyfiyyətinə nəzarət bir deyil, 6-7 dövlət qurumu tərəfindən həyata keçirilir. Məsələn, idxal və istehsal olunan məhsulların müəyyən olunmuş keyfiyyət standartlarına uyğunluğunu Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi müəyyənləşdirir. Ötən saylarımızda məsələ ilə bağlı sualımızı cavablandıran Komitənin mətbuat xidmətinin rəhbəri Fəzail Talibinin verdiyi məlumatdan aydın olur ki, idxal olunan bütün növ məhsulların, o cümlədən də ərzaq məhsullarının ilk partiyasından bir hissəsinə sınaq laboratoriyalarına təqdim olunaraq həm Azərbaycanda, həm də dünyada qəbul olunmuş keyfiyyət standartlarına uyğunluğu yoxlanılır. Standartlara uyğun məhsula müvafiq sertifikat və idxalına icazə verilir.

İdxal olunan bitkiçilik məhsullarını Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Yanında Fitosanitar Nəzarət Xidməti, heyvandarlıq məhsullarını Baytarlıq Nəzarət Xidməti, bütün məhsullar üzrə gigiyenik normalara uyğunluğun yoxlanmasını Səhiyyə Nazirliyinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi, nəhayət, satışda olan məhsulların keyfiyyətini isə İqtisadiyyat Nazirliyinin Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçılardan Hüquqlarının Qorunması üzrə Dövlət Xidməti yoxlayır, nəzarət edir. Bundan əlavə, Dövlət Gömrük Komitəsi idxal zamanı ərzaq məhsullarına verilmiş keyfiyyət sənədlərinin qaydasında olmasına nəzarətə həyata keçirir. Qurumun idxal kərə yağlarının keyfiyyətinə dair açıqlamasına görə, ölkəyə idxal edilən bütün növ kərə yağları ilk növbədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilən gigiyenik sertifikat və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər sənədlər yoxlanıldıqdan sonra gömrük rəsmiləşdirilməsi həyata keçirilir: "Yalnız şübhə yarandıqı təqdirdə maldan nümunə götürülərək müvafiq ekspertiza və laborator müayinələr aparılır. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan sənədləri qaydasında olmayan və ya daşınma, saxlanma və digər proseslər zamanı keyfiyyət göstəricilərində dəyişikliklər meydana gələn məhsulların idxalına qətiyyətlə icazə verilmir."

Xatırladaq ki, ötən il prezident sərəncamı ilə təsdiqlənmiş "Azərbaycan Respublikası

İstehlak bazarında keyfiyyətə nəzarət - ortalıqda qalıb?

Musa Quliyev: "Yoxlamaların dayandırılması yoxlayıcı qurumlara keyfiyyətə nəzarəti arxa plana keçirmək üçün əsas vermir, onlar effektiv nəzarəti təmin etməyə borcludular"

Musa Quliyev

sında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə də istehlak bazarına daxil olan malların və məhsulların keyfiyyətinə nəzarət sahəsində vəziyyətin ürekaçan olmadığı, bu sahədə təsirli tədbirlərin həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanıb. Bu ilin fevralında isə prezident İlham Əliyev Azərbaycanda Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaradılmasına dair fərman imzalayıb.

Amma agentlik fəaliyyəti 2018-ci il yanvarın 1-dən başlayacaq. Milli Məclisin üzvü, Sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Musa Quliyev bildirir ki, agentlik işinə başlanadək müvafiq dövlət qurumları daxili bazarda keyfiyyət məsələsinə effektiv nəzarəti təmin etməlidilər: "Gömrük sərhədindən keçərək mallar yoxlanıb, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin müvafiq qurumları yoxlayırlar, Standartlaşdırma, Metrologiya və

Patent üzrə Dövlət Komitəsi, Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi gigiyenik tələblərə uyğunluğuna nəzarət edir. Yeni bütün qida məhsulları hər tərəfli yoxlandıqdan sonra ölkəyə buraxılır."

Deputatın sözlərinə görə, ölkəyə keyfiyyətsiz, insan orqanizmi üçün zərərli olan qida məhsullarının idxalına dair məlumatlar inandırıcı deyil: "Ola bilər ki, Yeni Zelandiya yağından yağlılıq faizinə, yaxud hansısa qatqılara görə fərqlənən kərə yağı getirilsin. Lakin bu, həmin məhsulların zərərli, istifadə üçün yararlı olmasından demək deyil. Onları gətirənlər bu ölkənin düşmənləri deyillər. İkinci tərəfdən, müvafiq dövlət qurumları öz vəzifə və məsuliyyətlərini bilirlər. Ola bilər ki, qaçaq yolla, gömrük nəzarətindən, müvafiq qurumların diqqətindən yayındırmaqla hansısa məhsullar getirilsin. Amma bundan ötrü də müvafiq qurumlar var və onlar lazımı tədbirlər görməlidilər."

M.Quliyev hesab edir ki, Səhiyyə və Kənd Təsərrüfatı nazirliklərinin müvafiq qurumları gətirilən mallara nəzarəti gücləndirməlidilər: "Eyni zamanda ictimai nəzarətin, vətəndaş aktivliyinin də burada böyük rolu var. Hər hansı faktla bağlı məlumat yayılırsa, mütəlx ona uyğun tədbirlər həyata keçirilməlidir."

Müsahibimiz keyfiyyətsiz məhsulların bazara axınının artmasının sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaların dayandırılması ilə bağlı olmasını fikrini əsaslı saymır: "Dayandırılan planlı yoxlamalardır, onların da keyfiyyət məsələsinə əlavə təsiri yoxdur. Bu yoxlamaların dayandırılması yoxlayıcı qurumlara keyfiyyətə nəzarəti arxa plana keçirmək üçün əsas vermir. Onlar effektiv nəzarəti təmin etməyə borcludular. Hər halda, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi işə başlayanadək bazarı nəzarətsiz buraxmaq olmaz."

□ Dünya SAKİT

Çexiyada döyüldüyü deyilən azərbaycanlı məktəblinin ailəsi ilə bağlı şok iddia

Mətanət Əzizova: "Onlar status almaq üçün uşağın qolunu özləri göyərdiblər"

Xəbər verdiyimiz kimi, bir neçə gündür Çexiyaya sığınan azərbaycanlı siyasi mühacirlərə qarşı vəhşiliklər edilməsi ilə bağlı xəbərlər yayılır. Onlardan biri də aztoday.az saytında, Avropaya sığınan siyasi mühacirlərə istinadən yayılıb.

Onların sözlərinə görə, Çexiyada kəmpdə yaşayan azərbaycanlı siyasi mühacir Muxtar Qəhrəmanzadənin qızı məktəbdə müəllim tərəfindən zorakılıqla üzləşib. Belə ki, sentyabr ayının 4-də məktəbə gedən Xədicə Muxtarzadə 2 gün sonra müəlliməsi tərəfindən təzyiqlə (qolundan zədə alıb - red.) və təhqirə məruz qalıb. Buna səbəb isə şagirdin tapşırığı çox yazması olub.

Validəynlər uşağa qarşı edilməsi zorakılıqla bağlı məktəb direktoruna şikayət ediblər. Amma uşağa qarşı vəhşiliklər edən riyaziyyat müəlliməsi Zdenka Tomasova validəynlə-

rə şok sayıla biləcək cavab verib: "Bura belədir. Xoşunuz gəlmir, oxutmayın".

Amma xəbər yayılmasından sonra Çexiyada yaşayan mühacirlər buna etiraz etdilər. Onlar faktın təhrif olunduğunu və uşağın ailəsinin məqsədləşkilə bəzən bunun mediaya bu formada təqdim etdiyini bildirdilər.

Hazırda Çexiyanın Praqa şəhərində yaşayan Qadın Krizis Mərkəzinin rəhbəri Mətanət Əzizova "Yeni Müsavat" a açıqlamasında məktəbli qızın döyülməsi ilə bağlı yazılanların həqiqəti əks etdirmədiyini söylədi. Müsahibimiz öncə dedi ki, 2017-ci ilin əvvəlindən etibarən

Çexiyaya təxminən 100-ə yaxın azərbaycanlı Avropanın müxtəlif ölkələrindən göndərilib. Onun bildirdiyinə görə, bu, müxtəlif ölkələrdə sığınacaq istədikləri halda, vizalarını Çexiyaya səfərlidən aldıqlarına görə Dublin sazişinə əsasən, Çexiyaya göndərilən həmyerlilərimizdir: "Dublin sazişinə görə, sığınacaq məsələsinə ancaq viza verən ölkə baxa bilər. Ona görə də Avropada yüzlərlə azərbaycanlı hələ də qeyri-müəyyən vəziyyətdə oturub qərarları gözləyirlər. Bunun nəticəsi

olaraq bu ilin əvvəlinə çox sayda azərbaycanlı Almaniya, Avstriya və İsveçdən Çexiyaya göndərilib, Çexiyada sığınacaq müraciət etmək hüququ verilib".

M.Əzizova dedi ki, müraciət edənlərin arasında həqiqətən də öz ölkəsində problemlər yaşayan insanlar, eləcə də Avropaya yeni həyat, iş, tibb üçün gələnlər var: "Amma onların hər birini birləşdirən bir amil var - intervü. Intervüdə nə haqda danışılması anonimdir və konfidensial saxlanılır. Intervüdə nə qədər çox qorxulu sözlərdən istifadə olunsaydı, düşüncülər ki, siyasi sığınacağı o qədər tez alaçaqlar. Ona görə də əksəriyyəti siyasi təzyiqlərə məruz qalmaları haqda danışır. Tutdular, söydülər, işgəncə, döyüldülər və sair. Amma Çexiyanın Miqrasiya İdarəsi əksəriyyətinə əsaslandırılmış imtina cavabı verib. Mənim müşahidələrimə görə, qərarlar tam ədalətli deyil. Ona görə ki, intervüdə həqiqətə uyğun olmayan məlumatlar verilib. Əgər mənfi cavab verilsə, sığınacaq istəyən insan məhkəməyə müraciət edə bilər və bir müddət Çexiyada leqal qalmaq hüququ əldə edir. Həmyerlilərim isə ayrı yol tapıb və düşüncülər ki, bu yol onlara Avropanın ayrı-ayrı ölkələrində sığınacaq almaq hüququ verir. Məsələn, kimsə Çexiyada azərbaycanlılardan kəminə bizneslə məşğul olduğunu öyrənir. Dərhal gedir polisə

ki, Çexiyada azərbaycanlı biznesmenin adamları məni tutdu, döydü, şantaj etdi və sair".

M.Əzizova döyülən uşağa bağlı yayılan məlumatın da bu qəbildən olduğunu dedi. Onun sözlərinə görə, uşağın ailəsi sığınacaq imtina cavabı alandan sonra belə bir plan qurublar: "Ailəsi uşağın qolunu özləri çimdikləyib göyərdib. Sonra Almaniya gedib, orda bu məlumatı qaçqınlara qarşı diskriminasiya kimi təqdim edəcəklər ki, guya onlar üçün Çexiya təhlükəli ölkədir. Və iddia edəcəklər ki, barələrində Çexiyada verilən qərar da diskriminativ qərardır. Bu əsaslarla Almaniya sığınacaq almaq istəyirlər. Amma Almaniya gec-tez onları yenidən Çexiyaya göndərəcək. Bu ailə bu "əməliyyatı" hazırlayan da məne məlumat vermişdilər. Amma xahiş elədilər ki, məlumatı yaymayım. O zaman düşündüm ki, bunu etməzlər. Yalnız, çünki etdilər".

Müsahibimiz dedi ki, bəlkə indi də susa bilirdi. Amma o, Çexiyada çalışan, qaçqınlara qarşı çox diqqətli olan, onlara əlavə dərslər keçən müəlliməyə qarşı şər atılmasını qəbul etmədiyini vurğuladı: "O ölkə ki səni qəbul edib, yerləşdirib, çörək verib, bu ölkənin kiçik şəhərlərində işləyən müəlliməni qəddar, nasist, uşaq döyən biri kimi qələmə vermək düzgün deyil, insanlığa sığmır".

□ Sevinc TELMANQIZI

Daşınmaz əmlak bazarında son vaxtlarda durğunluq hiss olunur. Makrlər xüsusən də kirayə bazarında tam sakitlik olmasından, ev alqı-satqısında alıcı qüvvəsinin aşağı düşməsindən şikayətlənirlər.

Makler Telman Çobanovun "Yeni Müsavat"a verdiyi açıqlamaya görə, bunun əsas səbəbi köhnə bina evlərinin sökülməsi ilə əlaqədardır:

"Kirayə bazarı demək olar ki "ölüb". Metronun "Neftçilər" stansiyası ətrafında olan ərazilərdə bu özünü daha göstərir. Səbəbi isə ərazidə bir çox binaların sökülməsi ilə bağlıdır".

Makler kirayə evlərinin nisbətən bahalaşdığını da vurğuladı: "Əgər yay aylarında bir otaqlı evlərin qiyməti 200 manatdan başlayırsa, indi sadəcə evlər 270 manatdır. O da əgər ev tapılsa".

Telman Çobanovun sözlərinə görə gəlirlər azaldığından kirayə ödənişlərində problemlər yaşanır: "Xüsusən də son vaxtlarda əhalinin gəliri az olduğundan kirayə haqqını verməkdə çətinlik çəkirlər".

Ev alqı-satqısına gəldikdə isə maklerin sözlərinə görə hazırda alıcılar daha çox qiyməti aşağı olan evləri almağa üstünlük verir:

"Alıcılıq qüvvəsi də azalıb. Əvvəllər evlər söküləndə sakinlərə kompensasiya ödənilirdi və onlar da gəlir bızdən ev alırdılar. Amma indi şirkət evləri sökəndə elə özü də tikdiyi binadan sakinlərə ev təklif edir. Buna görə alqı-satqı işimiz də dayanıb".

Telman Çobanovun alıcıların torpaq sahələrinə də olan marağının azaldığını bildirdi: "Demək olar ki, son illərdə çox az sayda alıcı torpaq sahəsi üçün müraciət edir".

Əmlak məsələləri üzrə ekspert Ramil Osmanlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, kirayə evlərinin

qiymətinin bahalaşması artıq dayanıb: "Bu proses qısa bir müddətdə baş verdi, səbəbi isə tələbələr axını ilə bağlı idi. Həmin vaxt təqribən qiymətlərdə 20-25 faiz artım oldu. Lakin sonra proses dayandı və qiymətlər stabilləşdi. Mənzil alqı-satqısı ilə bağlı aparılan əməliyyatlar üzrə olan prosesdə təbii ki, bazarda durğunluq hiss olunur. Amma mövsümlə əlaqəli olaraq son dövrlərdə cüzi də olsa dinamika hiss olunur. Yəqin ki, qarşıdakı bir-iki ay ərzində dinamikanın artımı davam edəcək. Çünki yay mövsümündən sonra paytaxt və ətraf ərazilərdə dinamikanın artımı baş verir. Lakin nisbi artım hələ ki qiymətlərə təsir etmir və qiymət artımı hiss olunmur".

Ekspert torpaq sahələrinə olan marağın azalmasını səbəbini açıqlayaraq qeyd etdi ki, bu sahədə passivlik ümumi bazardakı tendensiya ilə bağlıdır:

"İqtisadi göstəricilər son dövrlərdə daşınmaz əmlak bazarında vəziyyəti hələlik mənfiyə doğru dəyişir. Yeni alıcılıq qabiliyyəti aşağı düşür, o cümlədən torpaq sahəsinin alınışında. Ümumiyyətlə, bahalı torpaq sahələrinin alqı-satqısında çox böyük azalma var, demək olar ki, yoxdur. Məsələn, əvvəlki kimi 1 milyon və daha artıq qiymətə əmlak alanların sayı azalıb, yox səviyyəsinə düşüb. Sadəcə ucuz torpaq sahələrinə olan marağ var, bu da əvvəlki dövrlərlə müqayisədə azalıb. Bu da bir daha qeyd edirəm ki, onunla ümumi makro-iqtisadi göstəricilərin azalması, alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsi

Əmlak bazarında durğunluq - səbəb nədir?

Ramil Osmanlı: "Qarşıdakı bir-iki ay ərzində dinamikanın artımı davam edəcək"

ilə bağlıdır. Bu eyni zamanda fərdi yaşayış evlərinin tikintisinə də mənfi təsir göstərir. Ümumi tendensiya ilə bağlı olan bir məsələdir".

Ekspert yaxın vaxtlarda əmlak bazarında bahalaşma gözlənilmədiyini dedi: "Kirayə baza-

nda yaxın vaxtlarda qiymət artımı gözlənilmir. Çünki paytaxtda olan kirayə bazarının dinamik dövrü iyun-sentyabr ayları hesab olunur. Yeni iyul-may aylarında mənzillər boşalmağa başlayır, iyul-avqust ayında isə tələb artmağa başlayır. Tələbin də artı-

mından əslilə olaraq da təbii ki, bağlı hazırda konkret bir söz deqiymət artır. Ev alqı-satqısında isə qiymətlərin artıb-azalacağı ilə mək olmur".

□ **Xalidə GƏRAY**

Bölgələrdə ünsiyyət məhdudiyətli gənclər üçün "Təlim məktəbi" layihəsi davam edir

"Nar" və "Uğur Akademiyası" tərəfindən təşkil edilən bölgələrdə "Təlim məktəbi" layihəsinin ikinci mərhələsi start götürdü. Göygöldə həyata keçirilən layihə təcrübəli mütəxəssislər və peşəkar psixoloqun iştirakı ilə reallaşdırılır. Təlim iştirakçılarının smartfon təmiri, dərziçilik və bərbərlik kurslarında iştirak etməsi nəzərdə tutulub. Bölgələrdə bir ilk olaraq həyata keçirilən layihə rayon icra hakimiyyəti və Ailə, qadın və uşaq problemləri üzrə dövlət komitəsinin regional mərkəzi tərəfindən dəstəklənir.

"Təlim məktəbi" layihəsi "Nar" tərəfindən reallaşdırılan və fiziki məhdudiyətli gənclərin cəmiyyətə inteqrasiyası üçün nəzərdə tutulan bir layihədir. Layihə çərçivəsində Göygöl və ətraf bölgələrdən olan 20-dən çox yerli sakinin iki həftə boyunca üç istiqamət üzrə peşə təlimi alması nəzərdə tutulub. Bölgələrdə "Təlim məktəbi" layihəsinin davamlı olaraq reallaşdırılması planlaşdırılır.

"Təlim məktəbi" layihəsi ilk olaraq Bakıda start götürüb və ümumilikdə 75 nəfər tələbənin iştirakı ilə həyata keçirilib. "Nar"-ın təşəbbüsü ilə təmənnsiz həyata keçirilən layihənin məqsədi ünsiyyət məhdudiyətli gənclərin bilik və bacarıqlarını artırmaq, onların gələcək karyeralarına töhfə vermək və mənəvi dəstək göstərməklə cəmiyyətə inteqrasiya etdirməkdir. Təşkilatçılar "Təlim məktəbi"ni bitirən gəncləri diqqət mərkəzində saxlayaraq onların işlə təmin olunmasına yardımçı olurlar. Layihənin bölgələrdə həyata keçirilməsinə Zaqatala rayonunda start verilib.

Artıq 3 ildən çoxdur ki, "Nar" korporativ sosial məsuliyyət (KSM) strategiyası çərçivəsində fiziki məhdudiyətli Azərbaycan vətəndaşlarının cəmiyyətə inteqrasiyası istiqamətində müxtəlif addımlar atır. Yerli biznes mühiti üçün nümunə olaraq qeyd etmək lazımdır ki, 11 nəfər ünsiyyət məhdudiyətli şəxs hazırda "Nar"-ın əməkdaşı olaraq fəaliyyət göstərir. Mobil operator bu qəbildən olan sosial layihələri genişləndirməyi və bənzər təşəbbüslərə dəstəyi davam etdirməyi nəzərdə tutur.

"Nar"-ın KSM strategiyası haqqında ətraflı məlumatı nar.az Downloads/nar.az internet sahifəsindən öyrənmək olar.

"Azerfon" şirkəti 21 mart 2007-ci ildə "Nar Mobile" ticarət nişanı ilə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. Mobil operator şəbəkə keyfiyyətinin davamlı təkmilləşdirilməsi strategiyası çərçivəsində səs keyfiyyətinin nəzərəcarpacaq dərəcədə artımını və səsini təmiz ötürülməsini təmin edən "HD-Voice" (High Definition Voice) xidmətini təqdim edib. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 93%-ni əhatə edir və 6000-dən artıq baza stansiyası ilə 2 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

Maqnit qasırğasından necə qorunaq?

Afiyəddin İsgəndərov: "Əgər insanlar özlərində cüzi dəyişiklik hiss edərlərsə, mütləq həkimə müraciət etsinlər"

Günəşdən Yer səthinə gələcək plazma küleyi nəticəsində geomaqnit qasırğası yarana bilər. Yerdə güclü maqnit qasırğası oktyabrın 13-ü başlayacaq. Qasırğa iki gün davam edəcək.

Bu barədə publika.az-a Elmin İnkişafı Fondunun icraçı direktoru Elçin Babayev məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, Günəşin diskinde tünd hissələr kimi müşahidə olunan tac dəliklərində maqnit qüvvə xətləri demək olar ki, açıq olur: "Yüklü qaynar plazma hissəcikləri bu hissələrdən Günəşi asanlıqla tərk edərək planetlərarası fəzaya yüksəksürətli Günəş plazma küleyi şəklində yönəlir. Bu gün Günəşin səthinə ləkələr müşahidə olunmur, lakin burada formalaşmış tac dəliyinin də çox maraqlı forması var, Günəşin görünən diskinin yuxarı hissəsi boyunca yönəlib. Bunun təsirini isə 11 və ya 12 oktyabrdan başlayaraq gözleyirik. Bu təsir, adətən Yerə maqnit sahəsinin həyəcanlaşmasına gətirib çıxarır. Fiziki şəraitdən asılı olaraq (Günəş küleyinin sürəti, planetlərarası maqnit sahəsinin istiqaməti və s.), geomaqnit qasırğası da yarana bilər. Bu dəfə G1 sinifli geomaqnit qasırğası gözlənilir".

E.Babayev bildirib ki, hazırda atmosfer təzyiqi 760 mm.c.t.dur. Geomaqnit indeksi hal-hazırda Kp isə 0-1 arasında dəyişir (maksimum 9 olur), lakin gün ərzində getdikcə artacaq. Maqnit qasırğası meteohəssas insanlara zərər verdiyi kimi,

elektron qurğuların, xüsusilə rabitə vasitələrinin işinə təsir edə bilər.

Maraqlıdır, maqnit qasırğasından özümüzü və cihazlarımızı necə qoruyaq?

Mütəxəssislərin sözlərinə görə maqnit qasırğaları nəinki insanlara, bütün canlılara təsir edir. Qeyd edək ki, son günlərdə baş ağrısından, təzyiqin yüksəlib enməsindən şikayət edənlərin də sayında artım müşahidə edilir. Bunun səbəbi isə yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi havada maqnit qasırğasının, şüalanmanın çox olması ilə bağlıdır. Digər tərəfdən Günəşdə növbəti altıncı partlayış baş verib. Qasırğaların təsirinə qan təzyiqi yüksək olan, hipertoniya əziyyət çəkən, insult və ya infarkt keçirmiş insanlar daha çox meylli olur.

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasının həkim-kardioloqu Afiyəddin İsgəndərov bildirdi ki,

maqnit qasırğası olan günlərdə insanlar özlərində cüzi dəyişiklik hiss edərlərsə, mütləq həkimə müraciət etməlidirlər: "Maqnit qasırğasının insanın orqanizminə təsir edir, çünki biz də təbiətin bir parçasıyıq. Təbiətdə olan bütün elementlər bizim bədənimizdə də bu və ya digər miqdarda vardır. Ona görə də bunun hiss etməməyimiz mümkün deyil. 20-30 il öncədən fərqli olaraq bəlli qurumlar elektromaqnit qasırğasının Yer kürəsinə təsirini texnologiya vasitəsilə azaldıb, minimuma endiriblər. Maqnit qasırğası olan günlərdə insanlarda baş verən dəyişikliklər baş ağrısı, təzyiq yüksəlməsi, ürək xəstəlikləri olan insanlarda isə ağrıların olması şəklində özünü göstərir. Bunun da səbəbi qanın tərkibindəki dəmir elementinin elektromaqnit qasırğasının təsirindən qan laxtalanması məsələsi ortaya çıxır ki, bu da öz növbədə

sində həmin o fəsadları verir. Maqnit qasırğası qanın reoloji xüsusiyyətində özünü göstərir ki, bu da qan təzyiqinin artmasına, trompların əmələ gəlməsinə, nəticə etibarilə ən pis halda infarkta qədər gətirib çıxara bilər. Maqnit qasırğasından qorunmaq bir az absurdur. Sadəcə olaraq həmin günlərdə ehtiyac olmadığı müddətdə açıq havada gəzməmək tövsiyə olunur. Əgər insanlar özlərində cüzi dəyişiklik hiss edərlərsə, mütləq şəkildə həkimə müraciət etməlidirlər. Həkimin təyinatı olmadan dərman qəbulunu azaltmaq, artırmaq, kəsmək və ya əlavə dərman qəbul etmək icmənək kimi durumlar tövsiyə olunur".

Bir sıra insanların bu günlərdə bir birini bir kapsula aspirin içmələri tövsiyələrinə gəlincə isə qasırğanın bütününə tamamilə yanlış bir fikir olduğunu bildirdi: "Profilaktik aspirin qəbulu ilə bağlı 2017-ci ildə Avropa Kardioloji Cəmiyyətinin tövsiyəsi vardır. Aspirin qəbulu profilaktik olaraq həkim təyinatı olmadan sadəcə bəlli yaşdan sonra xəstələrin qəbul etməsi çox da məsləhətli deyil. Çünki xəstənin özünü bilmədən mədə bağırsağında daxili qanaxması ola bilər. Bundan başqa aspirin qəbulu qanın həddindən artıq durulaşmasına və qan təzyiqinin yüksəlməsinə gətirib çıxara bilər. Sübut olunmuşdur ki, profilaktik olaraq aspirin içməklə içməmək arasında çox da böyük fərq yoxdur. Ümumiyyətlə həkim təyinatı olmadan hansısa dərman preparatının qəbulu tövsiyə olunmur".

□ **Günəl MANAFLI**

Son dönm insanlarn lüks həyata düşkünlüyü ciddi miqyas alıb. Instagram insanların öz dəbdəbəli həyatını nümayiş etdirəcəyi məkana çevrilib. Bahalı telefonlar, bahalı yeməklər, bahalı geyimlər. İnsanlar az qala yarışa çıxıblar. Baxırsan ki, aylıq məvacibi 500 manat olan azərbaycanlı kreditlə də olsa 1200 manatlıq bahalı telefon və ya kürk alır. Maraqlıdır, insanları daha ucuz qiymətə satın ala biləcəkləri bir məhsul üçün böyük pullar xərcləməyə sövq edən nədir?

Bahalı əşya və məhsullar hər zaman daha keyfiyyətli, daha fərqli və daha çox özelliyyə sahibmiş kimi təqdim edilir. Amma həqiqətənmi elədir? İnsanlar asanlıqla qazanmadıqları pulu necə bu qədər asanlıqla xərcləyə bilər? Bir əşyanın qiymətinin bizim təsəvvürümüzə necə təsir göstərməsi ilə bağlı aparılan araşdırmalara görə, bizim dəyər anlayışımız baxımdan qiymət o qədər önəmlidir ki, daha ucuz olanla eyni keyfiyyətdə də olsa, bahalı şeyləri daha üstün və ya təsirli hesab edirik.

Kaliforniya Texnoloji İnstitutu və Stanford Universitetinin apardığı bir araşdırma üzə çıxarıb ki, iştirakçılara eyni şərab daha yüksək qiymətə təqdim olunanda reaksiyaları fərqli olub: onlar bu şərabı daha çox bəyəndiklərini deyərək, onu böyük zövqlə içiblər. Başqa bir araşdırmada isə "plasebo" ağrı kəsicilərdən istifadə olunub. Dərmanın qiyməti bəha deyildiyi zaman ondan istifadə edənlər "təsirin güclü olduğunu" söyləyiblər.

On min dollarlıq viski daha çox zövq verir, nəinki ikiqat daha ucuz
Harvard Universitetində psixoloq və istehlakçı sahəsi üzrə professor olan Maykl Norton-a görə, insanlar ikiqat bahalı olan məhsuldan ikiqat daha keyfiyyətli olduğunu düşünür. Hətta bu məhsulları satın alanların prosesdən sonra çox razı qaldıqları özünü göstərir. Daha bahalı məhsullara yönəlmə səbəbimiz də məhz bu səviyyədə razı qalma duyğusunu yaşamaq istəməyimizdir.

Hər kəsin "3 ulduz" verdiyi bir restoran, şirniyyat və ya film, bəzilərinə "5 ulduz" verdiyi məhsuldan daha etibarlı bir seçimdir. Amma ən yaxşı təcrübəni yaşamaq arzusu, riskə baxmayaraq, digər seçimi tərcih etməyə yönləndirə bilər.

Hər hansı bir məhsul və ya təcrübə üçün böyük pullar ödəyən insanlarda da eyni məntiqin keçerli olduğu qeyd olunur. "On min dollarlıq viski, yarı qiymətdəki viski ilə müqayisədə ikiqat daha artıq zövq verə bilər. Bəziləri isə sadəcə, özünəməxsus, daim xatırlayacağı sayaq təcrübələri yaşadığı zaman uğur əldə etmiş kimi hissələr keçirir.

Araşdırmaçı Coşua Kartu həvəskar yarış maşını sürücüsü və Ferrari kolleksioneridir. Eyni maraq dairəsini paylaşan seçmə bir sosial çevrə ilə əlaqə

qurmasını təmin etdiyi üçün maşınlar da maraq göstərdiyini deyir. "Maddi üstünlük və fərqliliklər yaşadığımız zaman xoşbəxtliyimiz çox böyük olur. Amma digər bütün məsələlərdə olduğu kimi, onları da tez-tez və çox etdikcə daha az zövq almağa başlayırınsınız. Ferrari satın alma yolu ilə, çox ilginç, özəl insanlardan ibarət

Yəni, təcrübələr və bahallığı haqlı qılacaq bir hekayəsi olan məhsullara yönləlmələr onlar baxımdan bir status simvolu yaradır.

Lüks məhsullar satın almanın daha bəsit bir səbəbi isə bu məhsullarda xoşbəxtlik axtarışdır. Onların alan insanı xoşbəxt edəcəyi düşünülür. Norton isə xərcləmə yolu ilə xoş-

dünyada illik xərcləri 100 milyon dollardan çox olan 63 min nəfər yaşayır. Bu adamların toplam sərvətləri isə 39,9 trilyon dollar təşkil edir. Rəqəmlərlə bu qədər. Bu günlərdə mərkəzi Nyu-Yorkda olan Luxury Institute maraqlı bir araşdırma hazırlayıb. Həmin araşdırmaya görə, sərvət sahibləri və milyarderlərin lüks həyat tərzinə bağlı bir

sinə, əksər varlı müştərilər savadlı olduqları üçün bilirlər ki, markanın önəmini bu cür rəylər müəyyənləşdirir. Ona görə də maksimum aktiv olurlar.

5.Milyonçular internetdən çox istifadə etmir. Bu da yanlış bilgidir. Vaxtının çoxunu işləməklə keçirən varlılar onlara zaman qazandıra biləcək hər şeydən istifadə edirlər. Bunla-

duals-Ultra yüksək dəyərli fərdlər) adlanır. Bu sinfə daxil olanlar isə 30 milyon dollardan daha çox var-dövlətə sahibdirlər. Araşdırmalar onu da göstərib ki, yeni varlı olmuş insanlar daha öncəki varlılara görə ilk mərhələdə daha çox pul xərcləyirlər. Onlar öz var-dövlətini daha çox göstərməyə çalışırlar. Çox bahalı evlər, ma-

İnsanın lüksə meyilliliyinin

səbəbi - ego faktoru, yoxsa...

300 manatlıq maaşla azərbaycanlı niyə kreditə bahalı əşyalar alır?

bir qrupun parçası olursunuz".

Kartu bu günə qədər yaşadığı ən yaxşı təcrübənin bir rus "MiG" müharibə təyyarəsi ilə uçmaq olduğunu deyir: "Normal sənişin təyyarələrinin iki qatı yüksəkliyində uçduq. Günün ortasında ulduzları və dünyanın ən yüksək yerlərini gördük. Həyatımın ən gözəl təcrübəsi idi".

Hər kəsin bir müharibə təyyarəsində uçmağa və ya Ferrari kolleksiyasına gücü çatmasada, araşdırmaçılar "təcrübəyə bağlı keçmiş" marağın böyük olduğunu və buzdan hazırlanan oteldə qalma, ilginç bir yerdə yemək yemə və ya ilginç bir dadı dadmaq kimi təcrübələri yaşamağın daha geniş yayıldığını iddia edir.

Kimi də uğur qazandığını sübut etmək üçün pul xərcləyir

Bəziləri isə uğur qazanan insan olduqlarını göstərmək üçün çox pul xərcləməyə yönəlir. Kartu deyir ki, artıq ünsiyyətdə olduğu insanlara onların səviyyəsində olduğunu göstərməsi lazım olub. Amma bir müddət sonra insanlara təsir göstərmək istəyi əhəmiyyətini itirir.

İqtisadiyyat nəzəriyyələrində isə göstərilir ki, bir əşyaya tələb artdığı zaman onun qiyməti düşür. Amma tərsinə, Veblen məhsulu olaraq adlandırılan lüks məhsullarda bu nəzəriyyə özünü doğrultmur. Əksinə, məhsulun qiyməti artdıqca ona tələbat da artır.

Professor Elizabeth Kurrid-Halkettə görə, Amerikada varlılar daha az lüks istehlak malları alırlar. Məsələn, bahalı bir marka çanta almaq yerinə keyfiyyətli, orqanik qida məhsullarına yönəliirlər. "Günümüzdə insanların sosial statusunu müəyyən etmək baxımdan maddi nəsnelər daha az əhəmiyyət kəsb edir. Bu məhsulların həddən artıq bol olması artıq keçmişdə olduğu kimi az tapılır və lüks olmasına mane olur.

bəxtlik hissənin nə qədər çox xərcləmə edildiyinə yox, nə şəkildə xərcləmə edildiyinə bağlı olduğunu vurğulayır.

Norton eyni zamanda bildirir ki, artıq bir çox insan məhsul satın alaraq xoşbəxt olmaqdan uzaqlaşır. Yeni təcrübələr üçün para xərcləməyə yönələnler də artıb. Nortonun araşdırmaları həmçinin sübut edir ki, pul xərcləmək insanları daha xoşbəxt edə bilər.

"Özünüz üçün nəse aldığınız zaman o an xoşbəxt olursunuz. Amma bu xoşbəxtlik zamanla artmaz. Halbuki başqalarına bir şeylər vermək zamanla xoşbəxtliyi daha da artırır".

Dünyadakı varlıların toplam sərvəti 39.9 trilyon dollardır

Statistika isə ortaya ilginç nəticələr qoyur. Məlum olur ki, dünyanın ən varlı insanları gündə yox, saniyədə pul qazanırlar. Bu məbləğ isə kasıbların gözlerini hədəqəşindən çıxarır. Amma bu pulları xərcləyərkən çox diqqətli davranırlar. Məsələn, "Forbes" jurnalında tez-tez ən varlı adamların sırasında yer alan, 67,8 milyard dollarlıq sərvəti ilə birinci olan Karlos Slim 12 yaşından bu günə qədər yediyi, içdiyi və aldığı paltarlar da daxil olmaqla bütün xərclərini bir kənara qeyd edir. 13 ildən sonra dünyanın ən varlı insanı ünvanını əldən qaçıraraq ikinci olan Bill Qeyts isə dünyanın ən bahalı evində yaşayır. Amma özəl bir təyyarəsi, gəmisi olmayıb. Heç lüks partilərə də qatılmayıb. Sərvəti 56 milyard olan Qeyts gündə 17 saat çalışıb və saniyədə 250 dollar qazanır. Dünyanın ən varlıları siyahısında üçüncü olan Varren Buffett isə maliyyə dünyasının dahisi adlandırılır. Amma bu dahi 20 ildir eyni pulqabından istifadə edir.

Keçək, onların yaşayış yeri ilə bağlı tərcihlərinə. Dünya varlıları onlar daha çox London və Nyu-York şəhərlərini tərcih edirlər. Araşdırmalara görə,

çox yanlışlar var. Yanlışların sıralaması isə belədir:

1.Varlıları pulu asanlıqla qazanıb, asanlıqla xərcləyirlər. Halbuki, onlar nəyisə satın almadan öncə yanlarında çalışan araşdırmaçıları onlara məlumat verir, ən ucuz və sərfəlisini alırlar.

2.Varlılar başqa bir aləmdə yaşayan harınlardır. Əslində varlılar bir çox kasıblardan və ya orta sinif nümayəndələrindən fərqli olaraq daha az alış-veriş edir. Milyonçuların həyata dair ən böyük narahatlığı isə uşaqlarını yaxşı yetişdirmək, yaşadıkları həyat standartını qoruya bilmək, eyni şəkildə valideynlərinin də yaşlılıqlarında rahat yaşayışını təmin etməkdir.

3.Milyonçular üçün bir malın bahalı olması hər şeydən önəmlidir. Bunun yanlışlığını isə iqtisadi araşdırmalar ortaya qoyub. Varlılar həyat təcrübəsinin də qatqısı ilə keyfiyyətli malı dərhal ayırd edə bilir. Onların qabağına onlarla marka qoysan, mütləq ən keyfiyyətisini seçəcəkdir.

4.Varlı müştərilər heç vaxt müştəri məmnunluğu ilə bağlı rəy sorğularına qatılmırlar. Ək-

şinlər alırlar. Tanınmış və çox varlı insanların getdikləri klublara üzv olmağa çalışırlar.

İkinci mərhələdə isə ailə ilə bağlı məfhumlara önəm verməyə başlayırlar. Evli deyillərsə, ailə qururlar. Uşaqlarına yaxşı bir təhsil vermək üçün uğraşırlar. Vergi məsələlərinə daha çox diqqət edirlər. Üçüncü mərhələdə isə xeyriyyə işlərinə maraq göstəriirlər. Bu müddətin uzunluğu zəngindən-zənginə fərqlidir. Bəzən 10, bəzən 20, çox vaxt isə 30 il ala bilər.

Bu arada onu da deyək ki, son 10 ilin milyonçuları daha çox var-dövlətə özləri sahib olanlardır. Halbuki 50-60-cı il öncəyə qədər insanlara var-dövlət miras olaraq qalırdı.

"Forbes" jurnalı diplomu belə olmayan, dünya üzrə 25 məşhur multimilyonçunun adını açıqlayıb. Həmin siyahıda Türkiyədən Əhməd Nazif Zorlu da yer alıb. Məlum olub ki, Zorlu 15 yaşında liseyi tərk edib. Buna səbəb ailəsinə maddi yardım etmək üçün işləmək istəməsi olub. "Forbes"-in siyahısının başında liseyi 17 yaşında itən tərk edən məşhur aktyor Robert De Niro da var. Məşhur multimilyonçular arasında olimpiada çempionu, boksçu George Foreman, maneken Gisele Bundchen, Jim Clark, aktyor Sidney Poiter, aktrisa Uma Thurman və Jessica Simpson yer alır.

Amma indi dünya zənginləri və onların övladları tənqiddə məruz qalacaq davranışlar nümayiş etdirir. Onların yaşadığı hər cür lüksü sosial şəbəkədə paylaşması, hətta absurda varan zənginliklərini nümayiş etdirmələri birmənalı qarşılanmır. İki dollarla dolu olan lüks idman maşınları, ev heyvanı olaraq pələng, şir saxlayanlar, onları maşınlarına mindirənlər... Psixoloqlar hesab edirlər ki, onlar da zənginliklərindən yetərincə zövq ala bilməyən kəsindir. Yeni, varlı olmaq bu kateqoriyaya bəs etmir. Üstəlik, bunu nümayiş etdirib, başqalarına həsəd yaratmaq və hətta qısqı yaratmaq, söyüş qazanmaq da onların zövqləri sırasına daxildir.

□ Sevinc TELMANQIZI

MÜSAVAT

Son səhifə

N 211 (6825) 14 oktyabr 2017

Xəyanətə uğrayan qadınlardan ağlasığmaz intiqam

56 yaşlı britaniyalı ona dafələrlə xəyanət edən keçmiş həyat yoldaşından intiqam almağa başlayıb. Bu barədə "Daily Mail" yazıb. Uitsteybl şəhərində yaşayan Debora Addams qonşuluqda yerləşən hotellərdən gələn qəbzləri görəndə nələrinsə yolunda getmədiyini hiss edib. Daha sonra isə ərinin kompüterində gizli bir qovluq aşkarlayıb ki, orada gördükləri 11 illik əri Cofri Milkristonun ona 200-ə yaxın fahişə ilə xəyanət etdiyini üzə çıxarıb. Həmin vaxt davam edən boşanma prosesinə baxmayaraq, qadın sözüün bütün mənalarda ərinin terror edib. İki ay boyunca o, ərinə 500-ə yaxın ədəbsiz mesaj yollayıb. Bundan başqa, o, ərinin kolleqasına da məktub yazıb və ora ərinin çılpaq şəkillərini, ədəbsiz şərhlərini əlavə edib.

Amma bu terrorun kulinasiya nöqtəsi ərinə it nəcisi atması olub. Bundan sonra kişi məhkəməyə müraciət edib. Məhkəmənin qərarına əsasən, qadın keçmiş ərinə yaxınlaşa bilməyəcək. Eləcə də 56 yaşlı qadın 150 saat ictimai işlə və 850 funtla cəzalandırılıb. Amma o, bu qərarı şərh edərkən deyib ki, ərinə ziyan vermək istəməyirdi, onun bəzi orqanlarını kəsib, sırğa kimi tıxardı.

Əgər ofisdə çalışırsınızsa...

Ofis işçilərinin davamlı olaraq özlərini yorğun hiss etmələrinin səbəbi yuxusuzluq və ya ağır nahar deyil. Bu amillərin müəyyən təsiri olsa da, əsl səbəb oksigen azlığıdır. ABŞ-ın elm adamları ofis və idarələrdə karbon miqdarının yüksək olması səbəbindən işçilərin özlərini yorğun hiss etdiyini bildirirlər.

Ofisdəki karbondioksiddin miqdarı açıq havada olduğundan daha çoxdur. Ventilasiya sisteminin düzgün qurulmadığı ofislərdə çalışanların tənəffüsü ilə əlaqədar bu nisbət zərərli həddə çıxır.

Araşdırma zamanı müvafiq xəssislər ofis, sinif, iclas otaqlarında və açıq havadakı karbondioksiddin miqdarını ölçüblər. Güman edildiyi kimi ən sıx karbondioksiddin iclas otağında qeydə alınıb.

Yeri gəlmişkən, qeyd etmək lazımdır ki, insan sağlamlığını təhdid etməsə də, yüksək həddə olan karbondi-

oksid insanın beyindəki qərarvermə mexanizmlərinə mənfi təsir edir və yorğunluq yaradır.

Gangnam style abidəsi etiraza səbəb oldu

Cənubi Koreya sakinləri Gangnam Style mahnısının şərəfinə ucaldılmış abidəni tənqid edirlər və onu qəbul etmədiklərini deyirlər. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verir. Abidənin layihəsi bir-birinə pərçimlənmiş iki əl formasındadır. İlk gündən Seul şəhəri əhalisi bu abidəyə etiraz edib. Eyni zamanda mahnının müəllifi, koreyalı müğənni PSY da ona qarşı çıxış edib. Amma buna baxmayaraq, 2016-cı ilin aprelində layihə müəllifləri Seuldakı ticarət-sərgi mərkəzinin yaxınlığında bu abidəni ucaldıdılar. Abidənin şəhərin mərkəzində ucaldılmasından il yarım ötməsinə baxmayaraq, koreyalıların saysız-hesabsız şikayətləri olub. Onlar hesab edirlər ki, 400 milyon von hesabına başa gələn bu abidə ciddi pul itkisidir. Üstəlik də ortaya belə bir çirkin nümunə çıxıb.

Amma abidə təkəcə turistlər arasında populyardır. Yüzlərlə insan məhz abidənin yanında şəkil çəkdirmək üçün bu məkana gəlir.

Şahzadə olmaq istəyirsinizsə, bu şərtlərə əməl edin

The Walt Disney Company bir qızın şahzadə adlandırılması üçün 10 əsas şərti açıqlayıb. Bu barədə ötən gün "The Guardian" qəzeti yazıb. Kompaniya rəssamların hazırladığı bir posteri də xəbərin yanında yayıb. Disneyin versiyasına görə, şahzadə ətrafındakıların qayğısına qalmalı, sağlam həyat tərzi həyata keçirməli, insanları xarici görünüşünə görə ittiham etməməli, dürüst olmalı və başqalarının güvənə biləcəyi insan olmağı bacarmalıdır. Bundan başqa, zərif cinsin nümayəndələri şahzadəyə xas olan özünə güvən hissəsinin olmasını, səhvləri düzəltmək bacarığının formalaşmasını da bu şərtlər sırasında sadalayır. Sadıqlıq və heç zaman təslim olmamaq da şahzadəliyin "olmazsa olmaz"ı sayılır.

QOÇ - Maraqlı görüşləriniz gözlənilir. Ola bilsin ki, hərətinə olduğunuz şəxslərlə tanış olursunuz. Saat 14-17 arası yeni işlərlə bağlı səmərəli sövdələşmələriniz də mümkündür.

Qoroskop (14 oktyabr) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Maddi rifahınız normal olsa da, münasibətlər zəminində müəyyən sıxıntılarla üzləşə bilərsiniz. Bu işə son vaxtlar gəzəstə getməyinizdən doğur. Nahardan sonra qonaqlıq gözlənilir.

ƏKİZLƏR - Bu gün zehni işləri azaldıb daha çox dincəlməlisiniz. Fəaliyyətə işə ümumiyyətlə, ara verməyiniz məsləhətdir. Günün ikinci yarısını ailə-sevgi münasibətlərinə həsr edin.

XƏRÇƏNG - Başqalarının adınızdan istifadə etməsinə imkan verməyin. Çalışın ki, öz işinizə özünüz qərar verəsiniz. Səhhətinizə fikir verməyi tövsiyə edən ulduzlar varlanacağınızı da bildirir.

ŞİR - Nahara qədər bütün ciddi işləri təxirə salın. Yoxsa gərginlikdən qurtula bilməyəcəksiniz. Bədxah insanlarla tanış olma ehtimalınız olduğundan bacardığınız qədər təmkin göstərin.

QIZ - Bütüncükdə artım etmək üçün imkan qazana bilərsiniz. Bu səbəbdən də əlacınızın əmanətləri əldə etmək üçün ciddi addımlar atın. Bu gün "çağırılmamış qonaq" rolunda çıxış etməyin.

TƏRƏZİ - Olduqca rəvan bir gündür. Çoxsaylı və maraqlı hadisələrlə tanış olursunuz. Amma acı dil adamların atmacalarına təmkinlə yanaşmalısınız. İki sürpriz də gözlənilir.

ƏQRƏB - Fiziki cəhətdən zəiflədiyinizdən fəaliyyət barədə az düşünün. Hansısa riskli işə baş qoşmağa dəyməz. Saat 15-dən sonra şəxsi büdcənizdə müəyyən artımlar gözlənilir. Səfərə çıxmayın.

OXATAN - Ulduzlar süst olduğunuzu göstərsə də, ümitsizlənməməli, həyata nikbin nəzərlərlə baxmalısınız. Planetlərin müsbət konfigurasiyası bu təqvimdə yeni layihələri müzakirə etməyi məsləhət görür.

OĞLAQ - Əgər səhhətiniz qaydasındadırsa, başqa məsələlərdə nigaranchılıq çəkməyəcəksiniz. Nahar əvəzində aldığınız dəvətlərdən imtina etməyə çalışın. Qiymətli əşyalarınızı qoruyun.

SUTÖKƏN - Bu gün enerjiniz zəif olsa da, perspektivlərinizlə bağlı apardığınız bütün sövdələşmələr uğurlu olacaq. İşgüzar görüşlərdən qaçmayın. Bu təqvim alqı-satqı üçün də düşərlidir.

BALİQLAR - Adətən ilin bu çağlarında mütəqə səhhətlə bağlı problemlə üzləşirsiniz. Bunu nəzərə alıb qeyri-ənənəvi işlərdən uzaq olun. Keçmişdə baş verən münasibətlərin müzakirəsindən çəkinin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Xoruldayan həyat yoldaşını oyatmaq istədi, amma...

Amerikada baş vermiş bir hadisə təcili tibbi yardımın əhəmiyyətini bir daha gündəmə gətirib. Kris Cesmer adlı şəxs bir gecə həyat yoldaşının gurultulu xoruldamağına oyanıb. Həyat yoldaşı Cenini oyandırmaq üçün hər şey etsə də, qadın heç bir reaksiya verməyib. Ceninin dodaqlarının mavi rəngdə olduğunu görəndə Kris dərhal 911-ə zəng edib. Qadının ürəyi döyünmürdü. Təcili şəkildə ürək masajı edilməli idi, amma Kris nəyi necə edəcəyini bilmirdi. Hadisə yerinə gələn həkimlər qadına təcili yardım edərək, onu həyata qaytarmağa nail oldular. Bununla da bir daha həyat yoldaşı xoruldayan insanların maksimum həssas olmasının vacibliyi sübut edildi. Çünki bəzi xorultular "əcəl zəngi" kimidilər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.